

Djelovanje Zagrebačkog knjižničarskog društva za vrijeme pandemije bolesti COVID-19

Prusac, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:369921>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
SMJER BIBLIOTEKARSTVO
Ak. god. 2023./2024.

Lucija Prusac

**Djelovanje Zagrebačkog knjižničarskog društva za
vrijeme pandemije bolesti COVID-19**

Diplomski rad

Mentor : prof. dr. sc. Ana Barbarić

Zagreb, lipanj 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Zahvaljujem se m. sc. Alki Stropnik, knjižničarskoj savjetnici, na neizmjernej podršci, pomoći i stručnim savjetima tokom izrade ovog diplomskog rada. Vaša posvećenost i stručnost bili su od izuzetnog značaja za moj rad.

Također, izražavam duboku zahvalnost svim kolegicama iz Zagrebačkog knjižničarskog društva za njihovu podršku, korisne savjete i ohrabrenje.

Vaša pomoć i suradnja uvelike su doprinijeli kvaliteti ovog rada, i neizmjerno sam vam zahvalna na tome. Hvala vam što ste podijelile svoje znanje i iskustvo, te me inspirirale da doprinesem knjižničarskoj zajednici.

Sadržaj

Uvod	4
Metodologija	5
1. Krizne situacije	7
Pandemija bolesti COVID-19	7
Potres	8
Krizno upravljanje	8
2. Hrvatsko knjižničarsko društvo	11
3. Zagrebačko knjižničarsko društvo	15
3.1. Uvodna riječ o Zagrebačkom knjižničarskom društvu	15
3.2. Uredništva i radne grupe	21
ZKD Forum	21
Mrežne stranice i Uredništvo društvenih mreža	34
ZKD Biciklisti	44
ZKD knjižničarske avanTURE	48
Novi informacijski stručnjaci	50
Glasila Zagrebačkog knjižničarskog društva - Novi uvez i Bez uveza	57
Zaključak	63
Sažetak	67
Summary	68
Prilozi	69
Intervju s m. sc. Alkom Stropnik, knjižničarskom savjetnicom	69
Popis grafikona	78
Popis tablica	79
Bibliografija	80

Uvod

U kontekstu globalne pandemije bolesti COVID-19, koja je zahvatila svaki segment društva diljem svijeta, organizacije su se našle pred izazovom prilagodbe novonastaloj situaciji. Među mnogim sektorima koji su osjetili utjecaj pandemije nalazi se i sektor knjižničarstva, čija je uloga u očuvanju kulturnog naslijeđa, informacijskoj pismenosti te podršci obrazovanju i istraživanju neupitna. Zagrebačko knjižničarsko društvo, kao jedan od vodećih regionalnih društava u promicanju knjižničarske struke i kulture čitanja u Republici Hrvatskoj, suočilo se s nizom izazova tijekom razdoblja pandemije.

Ovaj diplomski rad usredotočuje se na analizu rada Zagrebačkog knjižničarskog društva (dalje u tekstu *Društvo*) za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, u razdoblju od 2020. do 2022. godine. Cilj istraživanja je sagledati kako su se promijenile aktivnosti, teme, pristupi i broj članova Društva u svjetlu pandemije, te kakav je bio utjecaj pandemijskih ograničenja na rad i djelovanje. Za kontrolnu godinu uzeta je godina neposredno prije pandemije bolesti COVID-19, te će se svi podaci uspoređivati s podacima iz 2019. godine, ukoliko će takvi podaci biti dostupni.

Pandemija bolesti COVID-19 izazvala je značajne promjene u načinu rada mnogih organizacija, uključujući i knjižničarske institucije. Ograničenja kretanja, socijalnog kontakta i javnih okupljanja navela su organizacije poput Zagrebačkog knjižničarskog društva na brzu prilagodbu i pronalaženje novih načina kako bi i dalje pružale podršku svojim članovima i zajednici u cjelini. Analizom rada Društva tijekom pandemije, možemo dobiti uvid u specifične strategije, inovacije i izazove s kojima su se suočili u naporima da održi kontinuitet svojih aktivnosti i ostvari svoje ciljeve usprkos nepredvidljivim okolnostima.

Kroz analizu različitih aspekata rada Društva, uključujući prilagodbu aktivnosti, umreženost, komunikaciju s članstvom te sudjelovanje u društvenim i kulturnim događajima, ovaj rad nastoji pružiti sveobuhvatan uvid u transformaciju ove institucije u vremenu pandemije. Razumijevanje promjena i izazova s kojima se Društvo suočavao tijekom ovog razdoblja može pružiti korisne spoznaje za buduće prilagodbe i inovacije unutar knjižničarske struke te šire društvene zajednice.

Metodologija

Pregledom relevantne literature, analizom godišnjih izvještaja, publikacija društva te objava na mrežnim stranicama i društvenim mrežama, prikupili bi se potrebni podaci. U cilju da se upotpune podaci izvještaja rada Zagrebačkog knjižničarskog društva u periodu od 2020. do 2022. godine, proveden je intervju s tadašnjom predsjednicom Zagrebačkog knjižničarskog društva, knjižničarskom savjetnicom Alkom Stropnik.

M. sc. Alka Stropnik, knjižničarska savjetnica, rođena je 1969. godine u Zagrebu. 1997. godine završava studij rusistike i polonistike te 1999. godine studij bibliotekarstva. Poslijediplomski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti završava 2010. godine te stječe zvanje magistre znanosti. Stručno zvanje više knjižničarke stječe 2013. godine, a 2018. godine zvanje knjižničarske savjetnice. Po završetku studija 1997. godine, radi kao knjižničarka u osnovnoj i srednjoj školi, potom od 2011. na Odjelu za mladež Knjižnice Medveščak zatim prelazi u Matičnu i razvojnu službu Knjižnica grada Zagreba na mjestu stručne suradnice za školske knjižnice na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Članica je Hrvatskog knjižničarskog društva i Zagrebačkog knjižničarskog društva od 2001. godine. U dva mandata 2018. do 2020. godine te ponovo 2020. do 2022. godine izabrana je za predsjednicu Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Pitanja za intervju strukturirana su po pojedinim segmentima djelovanja Zagrebačkog knjižničarskog društva: rad Uredništva ZKD foruma, rad Uredništva društvenih mreža ZKD-a, rad ZKD Biciklista, rad Uredništva ZKD avanTURA te njihove aplikacije, rad grupe Novi informacijski stručnjaci, rad glasila ZKD-a: Novi uvez i Bez uveza, rad Upravnog odbora ZKD-a, porast članova ZKD-a te zadnje pitanje otvorenog tipa. Kako bi se lakše pratio intervju te kako bi se lakše ispunila svrha intervjuja, što je nadopuna podataka, svako pitanje vezano za pojedini segment rada Društva ubačeno je u poglavlje vezano za taj segment. Također, cjeloviti intervju bit će stavljen u Prilog, na kraju rada.

Analizom svih navedenih podataka te intervjuom s tadašnjom predsjednicom Alkom Stropnik, ovaj rad nastoji doprinijeti boljem razumijevanju na koji način se Zagrebačko knjižničarsko društvo prilagodio u vremenu krize te potaknuti daljnju raspravu o važnosti prilagodljivosti i inovacije u radu regionalnog knjižničarskog društva.

Doprinos ovog rada bio bi vidljiv u tome što će prezentirati primjere dobre prakse u radu Zagrebačkog knjižničarskog društva te može poslužiti kao inspiracija ostalim regionalnim

društvima u daljnjem radu i to uz konkretne primjere kako. Praktična primjena je u tome da će navedeni primjeri dobre prakse moći služiti kao vodilja za napredak.

Izuzev sveobuhvatnih radova na temu regionalnog društva i zbornika radova s konferencija, koji će se koristiti kao polaznu literaturu u ovom radu, konkretna analiza podataka te primjeri dobre prakse sakupljeni na jednom mjestu bit će korisni svima koji se žele baviti tom temom u bilo kojem obliku.

1. Krizne situacije

Pandemija bolesti COVID-19

Pandemija koronavirusa SARS-CoV-2, poznata kao bolest COVID-19, izdvojila se kao jedan od ključnih izazova u 2020. godini, zahtijevajući globalni odgovor. Prvi slučajevi zaraze ovim virusom primijećeni su krajem 2019. godine u Wuhanu, Kini. Brzom širenju virusa pridonio je njegova iznimno zarazna priroda. Pandemiju je službeno proglasila Svjetska zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine. (Mikac, 2020., str. 31-34; Žmuk & Jošić, 2020, str. 224) Koronavirusi su grupa virusa koji se mogu prenositi s životinja na ljude, što ih čini zoonotskim virusima. SARS-CoV-2, specifično, uzrokuje respiratorne i gastrointestinalne bolesti kako kod životinja, tako i kod ljudi. Daljnjim istraživanjem otkriveno je da bolest COVID-19 može imati različite simptome, uključujući visoku temperaturu, drhtavicu, kašalj, teškoće u disanju, proljev, umor, bolove u mišićima, iskašljavanje krvi, glavobolju, gubitak osjeta mirisa i okusa, osip, bol u prsima, gubitak govora i pokreta. Važno je napomenuti da bolest COVID-19 može biti smrtonosna, a čak i kod preživjelih može uzrokovati dugotrajne zdravstvene probleme.

Hrvatska je implementirala brojne epidemiološke mjere od ožujka 2020. godine radi suzbijanja širenja virusa. Ove mjere uključivale su zatvaranje škola i fakulteta, ograničenje kretanja i okupljanja, obvezno nošenje maski u zatvorenim prostorima te poticanje rada od kuće kad god je to bilo moguće. Dodatne mjere obuhvatile su zatvaranje ugostiteljskih objekata, ograničavanje rada trgovina te uvođenje karantena i samoizolacija za oboljele i njihove kontakte. Ove mjere su se mijenjale i prilagođavale ovisno o epidemiološkoj situaciji, značajno utječući na svakodnevni život i gospodarsku aktivnost u zemlji. (Mikac, 2020., str. 41)

S dolaskom bolesti COVID-19, termin "pandemija" postao je jedna od najvažnijih riječi u 2020. godini. Popularni online rječnici, poput Dictionary.com-a i Merriam-Webstera, proglasili su "pandemiju" riječju godine zbog visoke traženosti na njihovim web stranicama.

Pandemija je redefinirala globalnu svijest o javnom zdravstvu i potaknula razvoj novih strategija i pristupa u borbi protiv infektivnih bolesti. (Pisarović, 2022, str. 278)

Pandemija bolesti COVID-19 ima dubok i dugotrajan utjecaj na društvo i svjetsku ekonomiju. Razumijevanje njenog uzroka, širenja i utjecaja ključno je za razvoj učinkovitih strategija zaštite i borbe protiv budućih pandemija.

Potres

Potres magnitude 5,5 prema Richteru koji je pogodio Zagreb u nedjelju, 22. ožujka, u ranim jutarnjim satima, dodatno je otežao rad u kriznim okolnostima. Epicentar se nalazio u Markuševcu, na sjeveru grada, u Medvedničkoj pokvarenoj zoni. Intenzitet potresa na epicentru procjenjuje se na VII-VIII stupnjeva prema Mercalli-Cancani-Sieberg (MCS) ljestvici. Nakon glavnog potresa, uslijedio je potres magnitude 4,9 u 07:01 sati. Iako su ovi potresi imali umjerene magnitude prema seizmičkim standardima, rezultirali su tragičnim gubitkom jednog ljudskog života i golemom materijalnom štetom procijenjenom na više od 10 milijardi eura. Procjenjuje se da je oko petina stambenih zgrada, ili do 25.000 zgrada, bila pogođena potresom, dok je petnaest do dvadeset tisuća stanovnika bilo raseljeno iz središta grada. Posebno su stradale epicentralna regija i povijesno središte grada, koje je bogato kulturno važnim zgradama s neomalteriranim zidovima. Mnoge ključne infrastrukturne zgrade, poput škola, knjižnica, bolnica i administrativnih zgrada, teško su oštećene i postale neupotrebljive nakon potresa. Oštećenja u svim knjižnicama uzrokovana glavnim i naknadnim potresima bile su značajne, a njihova sanacija dodatno je bila otežana zbog epidemioloških preporuka i zabrane kretanja među županijama. Relativno mali broj ljudskih žrtava pripisuje se uglavnom manjim do umjerenim oštećenjima stambenih zgrada. Oko petsto stanovnika trebalo je privremeni smještaj, koji im je pružen u studentskim domovima Sveučilišta u Zagrebu. Smanjena aktivnost stanovnika zbog nametnutih ograničenja vezanih uz pandemiju bolesti COVID-19 dodatno je olakšala situaciju. (Šavor Novak, et al., 2020., str. 844)

Krizno upravljanje

U skladu s pozivom glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, Antonija Guterresa, na solidarnost tijekom krize bolesti COVID-19, EBLIDA (*European Bureau of Library, Information and Documentation Associations*) je pripremila Popis za knjižnična društva i knjižnice suočene s tom krizom. Identificirajući pet ključnih obilježja "novog normalnog" u kontekstu Europske knjižnične agende za period nakon pandemije, EBLIDA je istaknula porast društvenog distanciranja, utjecaj tehnoloških inovacija na transformaciju knjižnica, ekonomsku neizvjesnost koja zahtijeva nova sredstva financiranja, lokalno i centralno knjižnično upravljanje te izazove povezane s klimatskim promjenama. (Machala, 2020., str. 19)

Preporuke Europske knjižnične agende za period nakon pandemije uključuju prilagodbu novim uvjetima, primjenu dobre prakse iz zdravstva za jačanje zdravstvenih politika knjižnica,

procjenu vrijednosti usluga pruženih tijekom krize, reviziju razvojnih planova uzimajući u obzir stečeno iskustvo, primjenu upravljačkog iskustva u resursima i ljudima, neutralizaciju učinaka društvenog distanciranja putem hibridnih pristupa, suzbijanje dezinformacija, naglasak na elektroničkim resursima, jačanje digitalne pismenosti, suradnju u nacionalnim planovima za digitalizaciju, podršku učenju na daljinu, zaštitu podataka, potporu umjetničkim aktivnostima kao odgovor na krizu te zahtjeve za redizajn sustava pomoći i kulturnih politika. (Machala, 2020., str. 19, 21-23)

Hrvatsko knjižničarsko društvo (HKD), u skladu s nacionalnim Stožerom civilne zaštite, pravovremeno je zatvorilo svoje prostorije radi zaštite zdravlja zaposlenika, organizirajući radne sastanke putem interneta. Kao podršku sektoru, HKD je omogućio korištenje Zoom platforme za sve knjižnice i društva koja to samostalno nisu mogla osigurati. Posebna pažnja posvećena je digitalnoj transformaciji, uključujući organizaciju *webinara*. Također, HKD je pokrenuo portal <http://covid19.hkdrustvo.hr> za prikupljanje informacija o utjecaju pandemije na knjižnice u Hrvatskoj, uključujući i posljedice potresa u Zagrebu. (Machala, 2020., str. 24) Jedan od primjera dobre prakse je način na koji su se Knjižnice grada Zagreba prilagodile radu u kriznim vremenima.

Tablica 1: Prikaz prilagodbe KGZ-a s primjerima (Cej, et al., 2021, str. 118-125)

Korak	Opis	Primjer
Planiranje i priprema	Procjena rizika i utjecaja pandemije na knjižnične usluge. Razvoj planova za održavanje kontinuiteta poslovanja. Fokus na sigurnost osoblja i korisnika Zaštita knjižnične građe.	Izrada plana za dezinfekciju prostora i knjižnične građe Obuka osoblja o postupcima sigurnosti i higijene. Osiguranje potrebnih zaštitnih sredstava.
Komunikacija	Redovito obavještanje javnosti o promjenama u radu i dostupnim uslugama. Upotreba različitih komunikacijskih kanala: web stranice, društvene mreže, mediji.	Objavljivanje ažuriranih informacija na službenoj web stranici knjižnice. Redoviti postovi na društvenim mrežama o radnom vremenu i uslugama.
Adaptacija usluga	Prilagodba usluga kako bi odgovorile na potrebe zajednice u novim okolnostima.	Povećanje dostupnosti e-knjiga i digitalnih resursa

Uvođenje novih oblika poslovanja: online posudba knjiga, virtualna događanja, edukativni programi Kontinuirano pružanje kulturnih, obrazovnih i psiholoških usluga.	Organizacija online radionica, predavanja i književnih susreta Implementacija epidemioloških mjera prilikom fizičkog posjeta knjižnici.
--	--

Drugi primjer jest Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu koje je pružila podršku knjižnicama oštećenima u potresu 22. ožujka 2020. godine. Oštećene knjižnice su trebale dostaviti informacije o šteti, uključujući stanje zgrade, knjižnične građe i opreme, te priložiti fotografije ako je moguće. NSK je organizirala zbrinjavanje knjižnične građe prema utvrđenom protokolu. Za pomoć su se knjižnice mogle obratiti knjižničarskim savjetnicama NSK. (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2020.)

Tablica 2: Popis oštećenih građevina grada Zagreba u potresu 2020.

Vrsta institucije	Naziv institucije
Muzeji	Muzej za umjetnost i obrt, Muzej grada Zagreba, Hrvatski školski muzej, Hrvatski povijesni muzej, Muzejsko dokumentacijski centar
Knjižnice	Gradska knjižnica u Starčevićevu domu, Dječja knjižnica, Knjižnica Augusta Cesarca, Knjižnica Marije Jurić Zagorke, Knjižnica Vladimira Nazora, Knjižnice Medveščak, Hrvatska knjižnica za slijepe
Instituti	Staroslavenski institut, Institut za arheologiju, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar
Obrazovne ustanove	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Medicinski fakultet, Agronomski fakultet, Katolički bogoslovni fakultet, Gornjogradska gimnazija, Gimnazija Tituša Brezovačkog, Hotelijersko-turistička škola, Učenički dom Marije Jambrišak, Osnovna škola Petra Zrinjskoga, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Osnovna škola Jabukovac
Ostalo	Središnja palača Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Franjevački samostan svetoga Franje Asiškoga na Kaptolu

2. Hrvatsko knjižničarsko društvo

Kroz povijest, knjižničari su pokazivali sklonost ka udruživanju, što datira još od 1876. godine kada je uspostavljeno prvo knjižničarsko udruženje, Američko knjižničarsko društvo, koje je imalo ključnu ulogu u napretku knjižničarstva na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Slijedom tog primjera, već 1877. godine u Londonu je osnovano Knjižničarsko udruženje Ujedinjenog Kraljevstva. Međunarodna federacija knjižničarskih društava i ustanova (*International Federation of Library Associations and Institutions*, skraćeno: IFLA) osnovana je 1927. godine tijekom međunarodne konferencije u Edinburghu. (Udiljak Bugarinovski, 2020., str. 9)

U našem kontekstu, počeci formalnog udruživanja knjižničara datiraju iz kraja 1920-ih i početka 1930-ih godina, kada je osnovano Društvo jugoslavenskih bibliotekara. Godine 1940. U ožujku osnovano je Hrvatsko bibliotekarsko društvo (skraćeno: HBD), unutar kojeg su djelovale podružnice i ogranci, među kojima je bila i Podružnica Zagreb, prethodnica Zagrebačkog knjižničarskog društva. Većina dokumenata iz tog razdoblja nije sačuvana, uključujući dokument o osnivanju Društva. Ipak, postoji rješenje br. 7883-III/1945 od 25. studenog 1945. godine kojim je Ministarstvo unutrašnjih poslova NR Hrvatske odobrilo djelovanje Društva. Kasnije je, međutim, isto Ministarstvo rješenjem br. 34608-LX-1948 od 18. listopada 1948. godine povuklo to odobrenje. U tom razdoblju su sva društva bila raspuštena, uključujući i Hrvatsko bibliotekarsko društvo. Nakon toga, knjižničari Hrvatske su odlučili osnovati novo društvo pod nazivom Društvo bibliotekara Hrvatske (skraćeno: DBH). Godinu dana kasnije, DBH postaje dio Saveza društava bibliotekara Jugoslavije. (Udiljak Bugarinovski, 2020., str. 9; Živković, 2000., str. 10-11; Živković, 2010, str. 192)

Od samih početaka DBH bilo je posvećeno edukaciji knjižničara, promicanju knjižničarstva kao zasebne struke i promicanju knjižničarskih vrijednosti, tema i interesa. Društvo radi na unapređenju knjižničarske struke i njezinom predstavljanju javnosti, sudjeluje u izradi zakonskih propisa, zagovara strukovni integritet knjižničara, potiče osnivanje i razvoj svih vrsta knjižnica te osigurava slobodan protok informacija i jednak pristup građi za sve korisnike. (Horvat & Mišetić, 2013, str. 4)

Nakon Drugog svjetskog rata, kao što je ranije spomenuto, Hrvatsko bibliotekarsko društvo ponovno je postalo aktivno 1948. godine i promijenilo naziv u Društvo bibliotekara Hrvatske. Odlukom donesenom 30. prosinca 1948., odobreno je formiranje i aktivnosti Društva bibliotekara Hrvatske. U tom dokumentu su također odobrena i Pravila o radu Društva, koja su sačuvana. Cilj Društva bio je unapređenje struke bibliotekarstva i profesionalni razvoj njegovih

članova, te pružanje podrške vlastima putem stručnih savjeta i prijedloga u području bibliotekarstva. Za ostvarivanje tih ciljeva, Društvo je planiralo organizirati sastanke i predavanja o relevantnim pitanjima u bibliotekarstvu, objavljivati stručne publikacije, pružati stručne savjete te surađivati s drugim srodnim društvima unutar NR Hrvatske i drugih narodnih republika. Prva redovita godišnja skupština održana je 18. rujna 1949. godine u Gradskoj knjižnici u Zagrebu, gdje je odlučeno o pokretanju znanstvenog i stručnog časopisa, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, čiji je prvi broj objavljen 1950. godine. Društvo je također postavilo smjernice za rad i osnovalo prvo stalno stručno tijelo, Sekciju za pučke knjižnice. Tijekom sljedećih godina, Društvo je osnovalo podružnice u različitim gradovima, iz kojih su nastala današnja regionalna knjižničarska društva. (Horvat & Mišetić, 2013, str. 3-4; Stančin-Rošić, 2000., str. 21; Živković, 2010, str. 163-164)

Društvo bibliotekara Hrvatske usmjerilo je svoje aktivnosti na knjižnično zakonodavstvo, obrazovanje i usavršavanje knjižničara. Prvi Zakon o bibliotekama donesen je 1960. godine, postavljajući temelje suvremenog knjižničarstva u Hrvatskoj, a slijedili su ga Zakon o bibliotečnoj djelatnosti i bibliotekama iz 1973. godine te današnji Zakon o knjižnicama iz 1997. godine. Društvo aktivno sudjeluje u izradi standarda za različite vrste knjižnica i izrađuje pod zakonske akte za potrebe knjižnica i knjižničnih službi. (Horvat & Mišetić, 2013, str. 4; Stančin-Rošić, 2000., str. 22)

Društvo organizira tečajeve, priprema kandidate za stručne ispite, organizira savjetovanja i konferencije te sudjeluje u izradi prvog studijskog programa za sveučilišni studij knjižničarstva na Sveučilištu u Zagrebu. Tijekom godina, Društvo je intenziviralo organiziranje stručnih skupova, radionica, seminara i konferencija, te je u okviru svoje nakladničke djelatnosti objavljivalo priručnike, pravilnike, zbornike radova, prijevode i različite monografske publikacije. Značajna je i suradnja sa srodnim udrugama u zemlji i inozemstvu, posebice u sklopu IFLA-e, gdje su hrvatski predstavnici aktivni od 1949. godine. Godine 1954., Zagreb i Društvo bibliotekara Hrvatske bili su domaćini 20. zasjedanja IFLA-e. (Horvat & Mišetić, 2013; Stančin-Rošić, 2000.; Živković, 2010)

Godine 1971. Društvo mijenja naziv u Hrvatsko bibliotekarsko društvo, a 1998. u Hrvatsko knjižničarsko društvo (skraćeno: HKD). HKD, kao krovna udruga regionalnih knjižničarskih društava, čiji su predsjednici članovi Glavnog odbora, a predsjednici stručnih tijela čine Stručni odbor Društva. Statut Društva donesen je 2002. godine, a tijela upravljanja su Glavni odbor, Izvršni odbor, Nadzorni odbor i Skupština. Društvo je ustanovilo tri strukovna priznanja:

Kukuljevićevu povelju (1968.g.), nagradu "*Eva Verona*" (1998.g) i priznanje "*Knjižnica godine*" (2012.g.). (Horvat & Mišetić, 2013, str. 5; Živković, 2010, str. 165)

Kao stručno društvo, HKD promiče struku i stručnost, predlaže standarde, objavljuje publikacije i dokumente, daje stručne ekspertize, potiče partnerstva i suradnju, nagrađuje i daje priznanja kako bi knjižničarska djelatnost zadržala visoku razinu.

Djelovanje Društva bilo je usko povezano s izdavanjem stručnog časopisa. Postojala je zanimljiva prepiska između uprave i članova društva o odabiru naziva časopisa. Dr. Jelena Ibler Kovačević predložila je naziv "Glasnik knjižničara" s obrazloženjem da bi naslov trebao biti općenit kako bi obuhvatio sve aspekte knjižničarstva. M. Rojnić predložio je naziv "Naše bibliotekarstvo" ističući važnost časopisa u povezivanju stručnjaka te podršci mladim knjižničarima. Naposljetku, naziv časopisa postao je *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*. U to vrijeme, prikupljanje članaka za časopis bilo je izazovan zadatak, no unatoč tome, časopis je postao važno stručno glasilo. Od 1950. godine Društvo izdaje *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, a kasnije i glasilo *Novosti*. Prva knjiga koja je nastala uz sudjelovanje Društva objavljena je 1962. godine, a do sredine 2020. godine objavljeno je ukupno 154 knjige. (Hebrang Grgić, 2020., str. 27,30,33; Stančin-Rošić, 2000., str. 25; Živković, 2010, str. 164)

Stručne udruge imaju ključnu ulogu u organizaciji i provođenju aktivnosti usmjerenih na ažuriranje i modernizaciju zakonskih akata te regulativa vezanih uz knjižnično poslovanje. Njihov razvoj temelji se na dubokom razumijevanju područja i vještina, nadograđenih dodatnim specijalizacijama. Osim toga, te udruge potiču kontinuirani razvoj kompetencija svojih članova kroz investiranje u programe stručnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja. Njihov značajan utjecaj očituje se u promicanju zajedničkog rasta, stvaranju novih znanja te jačanju personalizacije u području struke. (Holcer, 2018, str. 10; Machala, 2018., str. 108-110)

Uloga Društva u obrazovanju je nezamjenjiva, jer osigurava pravodobno i pouzdano informiranje i kontinuirano usavršavanje znanja. Rad u Društvu pruža mogućnost stvaranja strukovnih veza, upoznavanja iskusnih kolega i primjera dobre prakse, što potiče usvajanje novih informacija i izvrsnost u radu. Knjižničarsko društvo potiče rasprave o aktualnim pitanjima unutar struke, čime se postižu bolja stručna rješenja i poboljšavaju usluge koje struka pruža javnosti. Ono također zastupa javni interes u sferi informacija, obrazovanja, kulture i znanosti, te promiče slobodan protok pouzdanih informacija i slobodan pristup znanju. Hrvatsko knjižničarsko društvo zastupa i promiče knjižničarsku struku u javnosti, podiže svijest o važnosti knjižnica i knjižničara, te teži strateškom povezivanju s drugim srodnim

zajednicama i uspostavljanju metoda djelovanja unutar i izvan struke. Društvo zagovara knjižnice i njihovu misiju omogućivanja slobodnog protoka pouzdanih, vjerodostojnih informacija i slobodan pristup i razmjenu znanja, te podiže svijest javnosti o ulozi i važnosti knjižnica i knjižničara u društvu. (Horvat & Mišetić, 2013, str. 6-7)

Tablica 3: Godine osnivanja regionalnih društava

Godina	Regionalno društvo
1949.	Društvo knjižničara Rijeka
	Društvo knjižničara Zadar
	Knjižničarsko društvo Dubrovnik
	Knjižničarsko društvo Varaždinske županije
1950.	Društvo knjižničara Split
1951.	Društvo knjižničara Slavonije i Baranje
1955.	Društvo knjižničara Istre
1959.	Društvo knjižničara Karlovac
1963.	Zagrebačko knjižničarsko društvo
1977.	Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja
	Društvo knjižničara Slavonski Brod
	Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije
1985.	Društvo knjižničara Like
1998.	Knjižničarsko društvo Krapinsko-zagorske županije
	Knjižničarsko društvo Međimurske županije

(Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000., str. 176)

3. Zagrebačko knjižničarsko društvo

3.1. Uvodna riječ o Zagrebačkom knjižničarskom društvu

Reorganizacija Hrvatskog bibliotečnog društva (dalje u tekstu: HBD) sredinom 1970-ih potaknula je knjižničare iz Zagreba i okolnih općina da 26. svibnja 1975. osnuju Društvo bibliotekara Zagreb. Prije osnivanja samostalnog društva, postojala je Podružnica Zagreb Hrvatskog bibliotekarskog društva, osnovana 1963. godine. Ovo razdoblje obilježeno je povećanjem aktivnosti Društva, unatoč nizu izazova, kao što su financiranje i provedba aktivnosti koje su se preklapale s nadležnostima drugih institucija. Unatoč tim izazovima, članstvo u Društvu je kontinuirano raslo, dosežući 296 članova 1977. godine. Izvještaj o radu Podružnica i ogranaka 20. skupštine HBD-a ističe zanimljiv podatak da je podružnica Zagreb već tada djelovala 12 godina te da je imala 286 članova, od kojih 150 iz znanstvenih i specijalnih knjižnica, 127 iz narodnih knjižnica te 9 umirovljenika. (Peradenić-Kotur, 2018., str. 48-49; Udiljak Bugarinovski, 2020., str. 9-11)

U razdoblju od 1991. do 2020. godine, iako u otežanim ratnim okolnostima, Društvo bibliotekara Zagreb nastavilo je s radom prilagođenim tim uvjetima. Sudjelovalo je u humanitarnim akcijama prikupljanja knjiga za ratom pogođene knjižnice te je izdalo publikacije koje su bile od značaja za struku. Sredinom 1990-ih rad Društva počinje se normalizirati, uz intenzivnu suradnju s drugim knjižničarskim društvima i organizacijama. U tom razdoblju, Društvo mijenja naziv u Zagrebačko knjižničarsko društvo (skraćeno : ZKD, dalje u tekstu: Društvo) 1998. godine. Od tada, Društvo je nastavilo unaprjeđivati knjižničarsku struku kroz različite aktivnosti, kao što su organizacija predavanja, stručnih putovanja i edukacija. U skladu s modernim trendovima, Društvo je osnovalo Radnu grupu ZKD biciklisti 2014. godine i pokrenulo ZKD forum kao mjesečni program u 2018., odnosno 2019. godini. (Peradenić-Kotur, 2018., str. 52; Udiljak Bugarinovski, 2020., str. 12-13)

Osnovni ciljevi Društva uključuju okupljanje knjižničnih djelatnika radi razvoja, promicanja i zaštite knjižničarske struke na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Društvo također potiče zanimanje za knjigu, drugu knjižničnu građu i knjižnične usluge te podržava razvoj postojećih i osnivanje novih knjižnica. U skladu s tim ciljevima, Društvo djeluje u područjima kulture i umjetnosti, obrazovanja, znanosti i istraživanja. (Peradenić-Kotur, 2018., str. 53-55; Statut Zagrebačkog knjižničarskog društva, n.d.)

Društvo provodi razne aktivnosti kako bi postiglo svoje ciljeve:

- Poboljšava knjižnične službe koje omogućuju slobodan i jednak pristup građi i informacijama.
- Proučava stručna pitanja i predlaže mjere za poboljšanje knjižnične djelatnosti.
- Čuva demokratsko pravo knjižničnih djelatnika na slobodno stvaranje, dobivanje i širenje informacija.
- Organizira stručno usavršavanje i osposobljavanje knjižničnih djelatnika putem skupova, predavanja, savjetovanja, seminara i tribina.
- Organizira izložbe i druge promotivne aktivnosti.
- Izdaje stručne časopise i publikacije.
- Javnim zagovaranjem promiče knjižničnu djelatnost i surađuje s tijelima javne vlasti.
- Zalaže se za bolji društveni i ekonomski položaj knjižničnih djelatnika.
- Suraduje s knjižničarskim i drugim srodnim društvima u Hrvatskoj i inozemstvu te aktivno sudjeluje u njihovom radu radi usklađivanja i funkcionalnog povezivanja.

Članstvo u Društvu je dobrovoljno i može uključivati punoljetne fizičke i pravne osobe. Postoje četiri kategorije članova:

- Redoviti članovi su fizičke osobe, državljani Republike Hrvatske, stručni knjižničarski djelatnici, ostali djelatnici u knjižnicama te studenti informacijskih znanosti.
- Počasni članovi su fizičke osobe koje su dale značajan doprinos razvoju knjižnica i knjižničarske djelatnosti.
- Pridruženi članovi su fizičke ili pravne osobe izvan struke koje svojim znanjem i iskustvom mogu pridonijeti razvoju knjižničarstva.
- Podupirući članovi su fizičke ili pravne osobe koje moralno i materijalno podupiru djelatnost Društva.

Članovi Društva imaju određena prava i obveze:

Prava članova uključuju pravo biranja i biti birani u upravna tijela Društva, sudjelovanje u radnim skupinama i povjerenstvima, predlaganje programa i ciljeva Društva te pravo na obaviještenost o radu Društva.

Obveze članova uključuju pridržavanje Statuta i drugih općih akata Društva, redovito plaćanje članarine, čuvanje i podizanje ugleda Društva te poticanje učlanjivanja novih članova. (Sever Pavić, 2020., str. 39; Statut Zagrebačkog knjižničarskog društva, n.d.)

Društvo ima sljedeća tijela:

1. Skupština je najviše tijelo Društva koje čine svi redoviti članovi te predstavnici pravnih osoba članica.
2. Predsjednik Društva ujedno je i predsjednik Upravnog odbora.
3. Upravni odbor ima 11 članova uključujući predsjednika i dopredsjednike, s najmanje jednim članom iz Zagrebačke županije. Mandat članova traje dvije godine, a mogu biti birani najviše dva puta uzastopno.
4. Nadzorni odbor ima predsjednika, dva člana i dva zamjenika te nadzire rad Društva i njegovo financijsko i materijalno poslovanje. Odbor se bira na dvije godine.
5. Tajništvo Društva obavlja stručne i administrativne poslove. Tajnika i blagajnika imenuje Upravni odbor na dvije godine s mogućnošću izbora dva puta uzastopno.

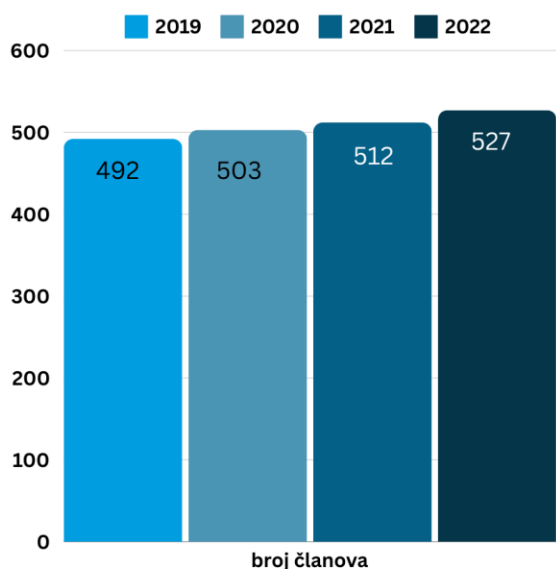
Društvo organizira redovite i izvanredne skupštine, na kojima se bira Radno predsjedništvo te Provjerbeni i Izborni odbor. Skupština može biti održana i elektroničkim putem. Nadzorni odbor donosi odluke većinom glasova, a u slučaju nepravilnosti može sazvati Izvanrednu skupštinu.

Tajnik je odgovoran za administrativno poslovanje i arhivu Društva, dok blagajnik vodi financijsko poslovanje. Obojica su imenovani od strane Upravnog odbora.

Ova struktura i način rada omogućuju Društvu da učinkovito ostvaruje svoje ciljeve, promovira knjižničarsku struku, osigurava stručno usavršavanje svojih članova i unapređuje knjižnične usluge u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji.

Na početku 2020. godine, Zagrebačko knjižničarsko društvo postalo je najveće regionalno knjižničarsko društvo u Hrvatskoj, s 503 člana iz različitih vrsta knjižnica i institucija. U tom razdoblju, Društvo je nastavilo s promicanjem knjižničarske struke i aktivnim sudjelovanjem u razvoju hrvatskih knjižnica, prateći suvremene trendove i potrebe zajednice. (Statut Zagrebačkog knjižničarskog društva, n.d.)

Zagrebačko knjižničarsko društvo ima kontinuirani rast članova i kroz 2021. i 2022. godinu. U 2021. godini Zagrebačkom knjižničarskom društvu se pridružilo 9 članova što je činilo ukupno 512 članova te u 2022. godini još 15 članova, što je činilo ukupno 527 članova. (Sever Pavić, 2020., str. 40)

Grafikon 1: Prikaz članova ZKD-a u periodu od 2019. do 2022. godine

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

Na koji način je pandemija bolesti COVID-19 utjecala na rad Upravnog odbora Zagrebačkog knjižničarskog društva?

Upravni odbor nastavio je redovno raditi, za aktivnost se koristila Zoom platforma tako da nije bilo prekida rada. Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

Je li komunikacija s Ministarstvom kulture i medija te i Gradom Zagrebom bila otežana zbog epidemioloških mjera?

Nije se osjetio utjecaj pandemije zato što direktne komunikacije s Ministarstvom kulture i medija te Gradom nema. Odnosno, sva prijava programa i predaja izvještaja još od 2018. godine ide online, preko posebnih aplikacija e-pisarnica, tako da tu uopće nije bilo problema.

Je li se pandemija bolesti COVID-19 odrazila na financijsku potporu za projekte? Ako jest, na koji način?

Isto tako pandemija se nije odrazila na financijsku potporu. ZKD forum je financiralo Ministarstvo kulture i medija (MKM) od 2019. godine, a to radi redovno i danas. Tijekom godina iznos je neznatno povećan. Odobrenja financiranja nema, ako se ne prethodno dobivena sredstva ne opravdaju i ako tražena sredstva nisu dobro obrazložena. Grad Zagreb je u 2020. godini, nevezano uz pandemiju, povećao sredstva za trećinu prvotnog iznosa. Na temelju pojačanog rada ZKD-a, vidljivog iz godišnjih izvještaja za 2018. i 2019. godinu, u 2020. godini smo dobili 30% veća sredstva. ZKD je 2020. godine planirao obilježiti 45. godina djelovanja Društva. No, tu obljetničku godinu nismo mogli proslaviti uživo. Stoga smo MKM-u prijavili izdavanje *Spomenice* i dobili sredstva za sufinanciranje njezinog tiskanja.

Također, te 2020. godine planirali smo biti suorganizatori stručnog knjižničarskog skupa u Subotici, zajedno sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatskom čitanicom i Gradskom knjižnicom Subotica. MKM je odobrilo sredstva za taj skup sa Suboticom, no onda su nas tijekom pandemije tražili, kao i sve ostale, da se očitujemo hoćemo li mi taj program realizirati, odnosno da nam umanje sredstva ako će se djelomično realizirati, ili povuku sredstva – ako uopće neće. Međutim, skup smo organizirali preko Zoom platforme, te smo sve troškove realizirali osim troška prijevoza predavača, jer nije bilo potrebe za tim.

Od kraja 2018. do kraja 2022. godine, Zagrebačko knjižničarsko društvo bilježi porast od 107 članova, od kojih se 35 učlanilo za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Kako se može gledati na taj broj novih članova u odnosu na prijašnji prosjek novih članova? (npr. 50-ak novih članova u razdoblju od 2014—2016. godine te 50-ak novih članova 2018.)

Od 2018. kada sam preuzela Zagrebačko knjižničarsko društvo, radilo se na ažuriranju baze u kojoj je bilo 370 upisanih članova. Pregledom baze članova i uplata članarina, ustanovilo se da mnogi *članovi* nisu uplaćivali. Provjerom članova, kontaktiranjem i uređenjem, baze broj stvarnih članova je još nešto pao. Međutim, te 2018. upisano je novih 50 članova, a razlika između 2018. i 2019. je bila 72 nova člana. Od tada je usporeniji rast članova, no to nije zabrinjavajuće, jer neke članove “gubimo” odlaskom u mirovinu (uglavnom više ne obnavljaju članstvo), a “dobivamo” mlađe kolege se onda učlanjuju u Društvo. Dakle, u plusu smo, jer kontinuirano raste broj članova.

Prema Vašem mišljenju, je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na upis novih članova u Zagrebačko knjižničarsko društvo? Ako jest, na koji način?

Na upis članova nije utjecala pandemija. Međutim, pandemija je izuzetno puno utjecala na praćenje sadržaja društvenih mreža tako da trenutno imamo više od 3100 pratitelja.

Je li Zagrebačko knjižničarsko društvo imalo poteškoća s dosegom novih članova s obzirom na epidemiološke mjere?

Nije, upravo zbog povećanog broja pratitelja, članova i ne članova.

3.2. Uredništva i radne grupe

ZKD Forum

Zagrebačko knjižničarsko društvo je u 2019. godini iniciralo ZKD forum - program obuke i podrške knjižničarima svih vrsta knjižnica. Ideja je bila da se knjižničari okupe jednom mjesečno radi stjecanja i proširivanja znanja te informiranja o najnovijim trendovima u struci. Osnovna svrha foruma bila je potaknuti stalno stručno usavršavanje knjižničara i podržati ideju cjeloživotnog učenja, te promicati razmjenu znanja i iskustava među knjižničarima različitih profila. Program je bio osmišljen kako bi nadomjestio nedostatak mogućnosti za sudjelovanje na drugim stručnim skupovima i omogućio knjižničarima priliku za raspravu o problemima s kojima se susreću u svakodnevnom radu. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske prepoznalo je ovaj inovativni program i podržalo ga kao dio razvojnih inicijativa u području knjižničarstva. Također, sudionici foruma dijele svoja osobna iskustva i primjere iz svakodnevne prakse. (Stropnik, 2020., str. 17; Stropnik & Martinić, 2022, str. 70; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.)

U prosincu 2018. godine održan je javni poziv za angažman u uredništvu ZKD foruma, na koji je pristiglo osam prijava knjižničarki iz različitih knjižničnih ustanova. Konferencijska dvorana Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu odabrana je kao mjesto održavanja ZKD foruma. Članice novoformiranog uredništva razradile su plan i program rada, uključujući učestalost održavanja Forumu (osam puta godišnje) te definirajući teme koje će obuhvatiti područje knjižničarstva i povezane discipline. ZKD forum se izdvaja među ostalim knjižničarskim programima jer uključuje stručnjake iz različitih područja i nastavnike sa sveučilišta čija bi se stručna znanja mogla primijeniti u knjižničarskoj praksi. Uz planiranje tema i potencijalnih predavača, bilo je potrebno riješiti i nekoliko tehničkih pitanja, uključujući obrasce prijava, evaluacijske upitnike, potvrde za predavače i sudionike, te metode prikupljanja statističkih podataka. (Stropnik, 2020., str. 17-18; Stropnik & Martinić, 2022, str. 71)

Iako je prvotno namijenjen knjižničarima iz Zagreba i Zagrebačke županije, ZKD forum je brzo privukao sudionike iz drugih dijelova regije i šire. Tijekom 2019. godine, program ZKD foruma obuhvatio je 8 sesija, održavanih jednom mjesečno od siječnja do svibnja te od rujna do studenog. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.) Ukupno je na ZKD forumima tijekom 2019. godine sudjelovalo 433 knjižničara, a velika posjećenost pokazala je da je planirani i realizirani program ZKD foruma ispunio važnu ulogu kao javna potreba u kulturi, pružajući dodatnu edukaciju knjižničarima iz različitih područja. ZKD forumi nisu privukli samo

sudionike iz Zagreba i Zagrebačke županije, nego i iz drugih dijelova Hrvatske. Na ZKD forumima sudjelovala su 54 predavača i panelista, uključujući stručnjake, teoretičare i praktičare iz knjižničarstva, ali i iz drugih područja. (Stropnik, 2020., str. 18-19) (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.)

Zbog pozitivnog odziva sudionika foruma i njihove želje za aktivnim sudjelovanjem i raspravom, većina ZKD foruma pratila je obrazac uvodnog predavanja s naknadnom panel raspravom. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.)

Krajem godine, Zakladni odbor *Zaklade Dr. Ljerka Markić-Čučuković* dodijelio je nagradu ZKD forumu za promicanje knjižničarske struke i bibliotekarstva općenito. (Stropnik, 2020., str. 20) (Stropnik & Martinić, 2022, str. 74) Zagrebačkom knjižničarskom društvu dodijeljeno je 8000 kuna 27. siječnja 2020. godine. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.C)

Dr. Frano Čučuković osnovao je *Zakladu Dr. Ljerka Markić-Čučuković* s ciljem nagrađivanja izvrsnih studenata bibliotekarstva Sveučilišta u Zagrebu, kao i knjižnica, ustanova, udruga i pojedinaca koji promiču knjižničarsku struku i bibliotekarstvo općenito. Zaklada djeluje pri Katedri za bibliotekarstvo Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te dodjeljuje godišnje nagrade u obliku novčanog iznosa i povelje od akademske godine 1997./1998. Osim toga, nagrađuje i knjižnice, ustanove, udruge i pojedince za njihov značajan doprinos knjižničarskoj struci. ZKD forum program predstavlja inovativan korak u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici, koji je prvotno koncipirao i pokrenuo ZKD. Posebno se ističe po svojoj dostupnosti jer ne zahtijeva plaćanje kotizacije za sudjelovanje, što se cijeni kao podrška inkluzivnosti. Održava se kontinuirano tijekom cijele godine, omogućujući pristup članovima hrvatske knjižničarske zajednice. Važno je napomenuti da program nije usko usmjeren na određenu vrstu knjižnica ili stručnosti, već aktivno uključuje širu knjižničarsku zajednicu te promiče njezinu inkluzivnost. Ovo je ključno za daljnji razvoj struke jer omogućuje knjižnicama i knjižničarima da budu bliže široj zajednici. (Barbarić, 2020., str. 7-8)

Velika prisutnost sudionika potvrđuje važnost ZKD foruma kao odgovora na potrebe knjižničara s različitih područja. Analiza posjećenosti i evaluacija pokazuje da je ZKD forum uspješno ispunio potrebu za kontinuiranim stručnim usavršavanjem, pružajući platformu za raspravu o svakodnevnim izazovima u knjižnicama te praćenje trendova u struci. Također, ZKD forum je omogućio alternativu sudjelovanja na drugim stručnim skupovima izvan radnog mjesta. Sudionici su se prijavljivali putem online obrazaca od samog početka, pri čemu su teme

birane uzimajući u obzir povratne informacije sudionika. Obavijesti o forumu bile su dostupne na mrežnim stranicama Društva, Hrvatskog knjižničarskog društva i na Facebooku, dok su studenti Odsjeka za informacijske znanosti bili obaviješteni putem sustava Omega. Dodatno, obavijesti o forumu redovito su slane elektroničkom poštom relevantnim institucijama i pojedincima u knjižničarskoj zajednici. Na jednom od foruma sudjelovala je i gđa. Jelena Perčin Glavić, načelnica Sektora za muzejsku i knjižničnu djelatnost. (Stropnik & Martinić, 2022, str. 74) (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.)

Tijekom 2020. godine, od planiranih osam ZKD foruma, održano je ukupno sedam, od čega četiri uživo u Kongresnoj knjižnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dok su tri održana online putem Zoom platforme. Broj sudionika bio je ograničen zbog epidemioloških mjera i prirode radionica. Uzimajući u obzir okolnosti kao što su potres koji je u ožujku 2020. godine zadesio Grad Zagreb i pandemija bolesti COVID-19, broj sudionika tijekom 2020. godine bio je manji, sa 246 knjižničara koji su sudjelovali. (Stropnik & Martinić, 2022, str. 77; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.) Održavanje ZKD foruma je prekinuto od ožujka do srpnja zbog proglašenja „lockdowna“ zbog sve većeg broja zaraženih SARS-COV virusom i zagrebačkog potresa. (Stropnik & Martinić, 2022, str. 76)

Zagrebačko knjižničarsko društvo nastavilo je održavanje ZKD foruma i tijekom 2020. godine. Od planiranih osam ZKD foruma, tijekom 2020. godine održano je ukupno sedam. Četiri foruma održana su uživo u Kongresnoj knjižnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dok su tri foruma održana online, putem Zoom platforme. Na tih sedam foruma sudjelovalo je ukupno 245 sudionika te 13 predavača i panelista. Broj sudionika na uživo održanim forumima bio je ograničen zbog epidemioloških mjera, dok je broj sudionika na online forumima bio manji zbog radioničkog formata. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.)

Tijekom 2021. godine održano je svih osam planiranih ZKD foruma, od kojih je sedam bilo na platformi Zoom. Jedan ZKD forum održan je u hibridnom obliku, gdje su neki sudionici bili prisutni uživo uz poštivanje epidemioloških mjera, dok su drugi sudjelovali putem Zoom platforme i pratili prijenos uživo na YouTube kanalu Društva. Virtualni format omogućio je prilagodbu vremena održavanja foruma, koji su se tijekom cijele godine održavali od 10 do 12 sati, što je povećalo broj sudionika i doseg foruma na područje cijele Hrvatske, ali i izvan granica Republike Hrvatske. Sve su sesije snimljene i dostupne na YouTube kanalu Društva.

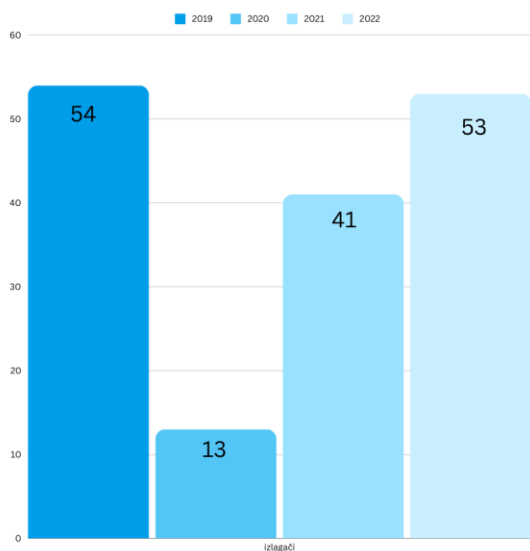
Sudionici ZKD foruma održanih tijekom 2021. godine dolazili su iz brojnih gradova diljem Hrvatske, kao i iz Bosne i Hercegovine, Slovenije i Srbije.

Na osam održanih ZKD foruma sudjelovalo je ukupno 719 sudionika, dok je predavača i sudionika panela bilo 41. Većina sudionika nisu bili članovi Zagrebačkog knjižničarskog društva (57%), što ukazuje na širenje dosega foruma na cijelu Hrvatsku. Prema vrsti knjižnice, 238 sudionika bilo je iz narodnih knjižnica, 115 iz školskih, 64 iz visokoškolskih, 43 iz specijalnih knjižnica, 38 iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, 28 studenata, te 107 ostalih (nezaposlenih, umirovljenika i stručnjaka iz drugih područja). (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.)

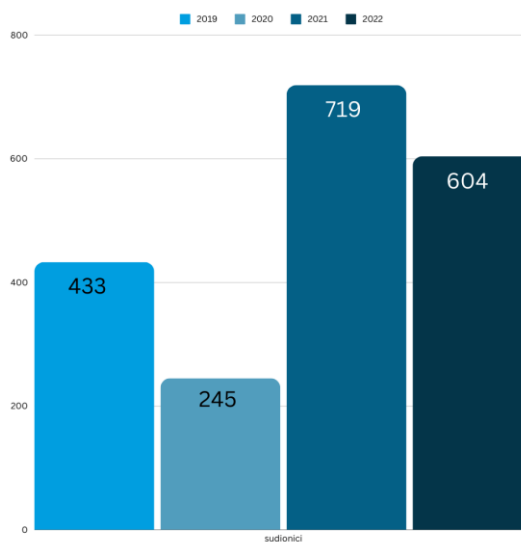
Tijekom 2022. godine održano je svih osam planiranih ZKD foruma – sedam putem platforme Zoom, a jedan uživo. Virtualni format omogućio je prilagodbu termina, pa su forumi održavani od 10 do 12 sati tijekom cijele godine. Ova prilagodba povećala je broj sudionika i doseg ZKD foruma, omogućivši praćenje diljem Hrvatske i izvan njenih granica. Ukupno je na forumima sudjelovalo 604 sudionika, uz 53 predavača i panelista. Većinu sudionika (67%) činili su članovi Zagrebačkog knjižničarskog društva, a prisustvovali su knjižničari iz svih hrvatskih županija. Po vrstama knjižnica, sudjelovalo je 306 knjižničara iz narodnih knjižnica, 77 iz školskih knjižnica, 61 iz visokoškolskih, 70 iz specijalnih knjižnica, 40 iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, te 12 studenata i 38 sudionika iz drugih ustanova. Također, ZKD forume pratili su i knjižničari iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

U sklopu ZKD foruma, 29. rujna 2022. godine održan je cjelodnevni seminar pod nazivom "Učinkovitija suradnja i upravljanje konfliktima". Seminar je vodio Borna Lulić, a bio je namijenjen knjižničarima na rukovodećim pozicijama. Seminaru je prisustvovalo 12 knjižničara, s ciljem jačanja njihovih vještina vođenja i menadžmenta. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2023.)

Grafikoni 2 i 3 pokazuju odnose u sudionicima i predavačima ZKD foruma od 2019. do 2022. godine.

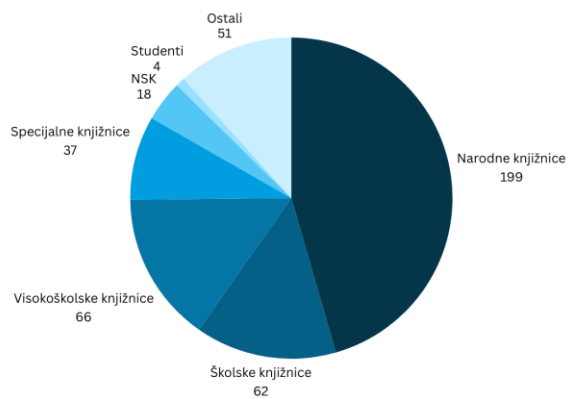

Grafikon 2: Prikaz izlagača ZKD foruma, 2019.-2022.

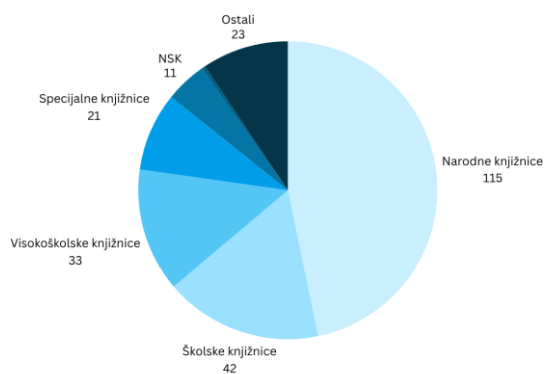

Grafikon 3: Prikaz sudionika ZKD foruma, 2019.-2022.

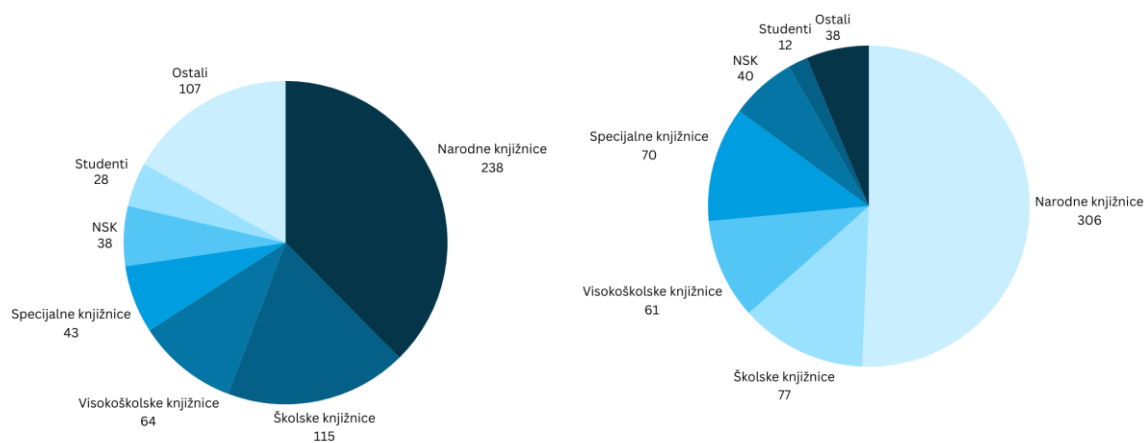
Grafikoni 4 - 7 prikazuju statistika sudionika ZKD foruma po vrsti knjižnica za pojedinu godinu.

Grafikon 4: Prikaz sudionika ZKD foruma po vrsti knjižnice za 2019. g.

Grafikon 5: Prikaz sudionika ZKD foruma po vrsti knjižnice za 2020. g.

Grafikon 6: Prikaz sudionika ZKD foruma po vrsti knjižnice za 2021.g. Grafikon 7: Prikaz sudionika ZKD foruma po vrsti

knjižnice za 2022.g.

Tablica 4 prikazuje teme koje je ZKD forum obradio grupirane po godini u kojoj se održalo.

Tablica 4: Prikaz tema ZKD foruma po godinama, 2019. -2022.

Godina	Teme
2019	<p>Prezentacija rada cikloknjižničara;</p> <p>Regionalna knjižničarsko-biciklistička (ne)konferencija <i>Cyclo-Biblio</i> 2018.;</p> <p>Konferencija <i>Next Library</i> 2017.;</p> <p>Izlaganje na TEDx Koprivnica Library konferenciji;</p> <p>Važnost igre u obrazovanju, umjetnosti i kulturi</p> <p>Razlike između marketinga i odnosa s javnošću</p> <p>Čitateljski klubovi i biblioterapija</p> <p>Nacionalna strategija poticanja čitanja</p> <p>Školske, specijalne i druge knjižnice s jednim zaposlenim knjižničarem</p> <p>Alternativni načini financiranja knjižnica</p> <p>Predstavljanje ZKD volontera na IFLA WLIC-u (<i>World Library and Information Congress</i>)</p> <p>Kvaliteta prijevoda za djecu i mlade</p> <p>Uspješne strategije i metode vođenja i upravljanja knjižnicom</p>
2020	<p>Rodno specifična zanimanja u Hrvatskoj</p> <p>Dezinformacija i manipulacija u medijskom prostoru</p> <p>Radionica o EU fondovima</p> <p>Asertivna komunikacija i suradnja u radnom okruženju</p>
2021	<p>Prilagodba knjižnica u vremenima pandemije bolesti COVID-19</p> <p>Digitalna transformacija knjižnica</p> <p>Usmeno pripovijedanje i <i>storytelling</i> u digitalnom dobu</p> <p>Kontinuirano obrazovanje u knjižničarstvu</p> <p>Brendiranje ustanova u kulturi</p> <p>Knjižnična statistika za informirane odluke</p>

2022	<p>Aspekti otvorene znanosti u visokoškolskim knjižnicama</p> <p>Bolje razumijevanje sebe i drugih za poboljšanu komunikaciju</p> <p>Podrška kolegama tijekom ukrajinske izbjegličke krize</p> <p>Promicanje integracije nacionalnih manjina i azilanata</p> <p>Knjižničari kao graditelji mostova među kulturama</p> <p>Ponuda knjižnica na otocima</p> <p>Kultura čitanja u turističkoj ponudi</p> <p>Pokretači razvoja malih zajednica</p> <p>Promicanje struke među mladim knjižničarima</p> <p>Zatvorske knjižnice i prava zatvorenika</p> <p>Istraživanja u hrvatskom knjižničarstvu</p>
------	--

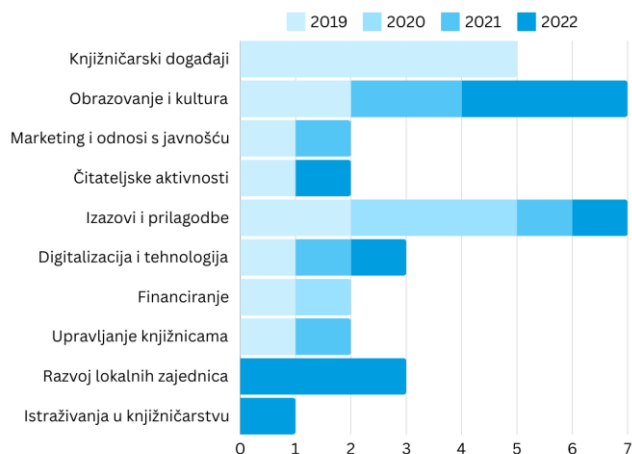
Tijekom godina neke teme su obrađene s više različitih aspekata te su grupirane u Tablici 5.

Tablica 5: Teme ZKD foruma grupirane po sličnosti i godini

Tematika	2019	2020	2021	2022
Knjižničarski događaji i prezentacije	Prezentacija rada cikloknjižničara <i>Cyclo-Biblio</i> 2018 <i>Next Library</i> 2017 TEDx Koprivnica Library IFLA WLIC			
Obrazovanje i kultura	Važnost igre Nacionalna strategija čitanja		Kontinuirano obrazovanje <i>Storytelling</i> u digitalnom dobu	Integracija manjina Knjižničari kao graditelji mostova Promicanje struke među mladima
Marketing i odnosi s javnošću	Marketing vs. odnosi s javnošću		Brendiranje ustanova	
Čitateljske aktivnosti	Čitateljski klubovi i biblioterapija			Zatvorske knjižnice

Izazovi i prilagodbe	Jedan zaposlen knjižničar Kvaliteta prijevoda	Rodno specifična zanimanja Dezinformacije Asertivna komunikacija	Prilagodba knjižnica (BOLEST COVID-19)	Podrška kolegama (ukrajinska kriza)
Digitalizacija i tehnologija	Digitalne baze		Digitalna transformacija	Otvorena znanost
Financiranje	Alternativno financiranje	EU fondovi		
Upravljanje knjižnicama	Vođenje knjižnica		Knjižnična statistika	
Razvoj lokalnih zajednica				Knjižnice na otocima Kultura čitanja u turizmu Razvoj malih zajednica
Istraživanja u knjižničarstvu				Hrvatska knjižničarska istraživanja

Podaci i grupama tema prikazani su i grafički.

Grafikon 8: Grafički prikaz tema ZKD foruma, 2019.-2022.

Grupiranjem tema ZKD foruma po sličnoj tematici, možemo uočiti ponavljajuće i međusobno povezane teme koje su se obrađivale u različitim godinama. Tema digitalizacije i tehnologije, financiranja, te obrazovanja i kulture kontinuirano su bile prisutne, dok su specifične teme poput podrške u krizama i istraživanja u knjižničarstvu bile prisutne u određenim godinama,

najviše u doba pandemije bolesti COVID-19, reflektirajući trenutne potrebe i izazove u knjižničarskoj struci.

Kako je već ranije spomenuto, ZKD forum obuhvatio je sudionike iz cijele Hrvatske. Niže je tablični prikaz prostornog doseg, odnosno prostorne rasprostranjenosti sudionika u 2019. godini (Tablica 6), te prostorni doseg iz 2021. godine (Tablica 7).

Tablica 6: Prostorna rasprostranjenost sudionika ZKD foruma 2019. godine

Županija	Gradovi
Grad Zagreb	Zagreb
Zagrebačka	Zaprešić, Samobor, Vrbovec, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica
Bjelovarsko-bilogorska	Bjelovar, Čazma, Kapela
Karlovačka	Duga Resa
Sisačko-moslavačka	Hrvatska Kostajnica, Petrinja, Sisak
Koprivničko-križevačka	Koprivnica
Varaždinska	Ludbreg, Varaždin
Primorsko-goranska	Rijeka
Brodsko-posavska	Slavonski Brod
Splitsko-dalmatinska	Split
Virovitičko-podravska	Virovitica
Krapinsko-zagorska	Zabok
Vukovarsko-srijemska	Županja

Tablica 7: Prostorna rasprostranjenost sudionika ZKD foruma 2021. godine

Županija	Gradovi
Grad Zagreb	Zagreb, Ivanja Reka, Sesvete
Zagrebačka	Zaprešić, Bregana, Ivanić Grad, Pokupsko, Samobor, Velika Gorica, Vrbovec
Bjelovarsko-bilogorska	Bjelovar, Daruvar
Karlovačka	Duga Resa, Karlovac,
Sisačko-moslavačka	Banova Jaruga, Hrvatska Kostajnica, Petrinja, Sisak, Hrvatska Dubica, Kutina, Vrginmost
Koprivničko-križevačka	Koprivnica, Virje
Varaždinska	Ludbreg, Varaždin, Lepoglava
Primorsko-goranska	Rijeka, Opatija, Vrbovsko
Brodsko-posavska	Slavonski Brod
Splitsko-dalmatinska	Split, Supetar
Virovitičko-podravska	Virovitica
Krapinsko-zagorska	Zabok, Donja Stubica, Gornja Stubica, Oroslavlje, Sveti Križ Začretje, Veliko Trgovišće
Vukovarsko-srijemska	Stari Mikanovci, Vinkovci,
Osječko-baranjska županija	Đakovo, Magadenovac, Našice, Osijek

Dubrovačko-neretvanska županija	Korčula
Požeško-slavonska županija	Pakrac, Požega,
Istarska županija	Pula, Umag
Zadarska županija	Zadar

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjuja s Alkom Stropnik.

S obzirom na novonastalu situaciju zbog širenja virusa COVID-19 te uvođenja „lock down-a“, na koji način se Uredništvo ZKD Foruma prvotno prilagodilo ?

Prva dva mjeseca, odnosno od ožujka do lipnja 2020. godine smo čekali da vidimo što će se u stvari događati. Radi li se o nečem samo privremenom, kratkotrajnom i zapravo nismo ništa poduzeli u početku. Kada smo u lipnju vidjeli da se neće to tako brzo promijeniti, djelovali smo na dvije razine. Jedno je bila nabava licence za Zoom platformu, da možemo nastaviti rad u online formatu, a drugo je krajem kolovoza i u rujnu, jer smo željeli nadoknaditi broj izgubljenih foruma, odnosno neodržanih foruma. Zadnji je Forum održan u veljači, taman prije lockdowna, jer je onda već u ožujku bio i potres i lockdown. Sljedeća dva Foruma, krajem kolovoza i u rujnu održali smo u formi radionica, ali pod epidemiološkim mjerama, s maksimalnim brojem od 20 sudionika.. Nakon toga smo vidjeli da neće biti moguće više održavati radionice uživo, stoga su posljednja tri ZKD foruma u 2020. održana preko Zoom platforme. I to su, isto tako, bile radionice koje su se odnosile na međusobnu komunikaciju, na podršku, razumijevanje i toleranciju, što je opet bilo prigodno i povezano s okolnostima i situacijama koje su nam se događale: potres i problemi na poslu i lockdown. Zajednički naziv tog ciklusa radionica bio je „U potrazi za izgubljenim živcima“ jer svatko se nosio s time na drugačiji način. (Stropnik, 2024.)

Uzevši u obzir da je pandemija bolesti COVID-19 trajala do sredine 2022. godine, jesu li se postupno uvodile promjene u načinu rada Uredništva ili su implementirane odjednom?

Uvodile su se postepeno. Prvo smo imali tu pauzu čekanja da vidimo što će biti. Onda smo pokušali uživo sa manjim brojem sudionika i epidemiološkim mjerama.

Onda smo prešli u online format i cijelu sljedeću godinu, 2021., smo sve ZKD forume održavali online. No, bez obzira na format ZKD foruma održavali smo i online radionice na kojima se zbog drugačijeg načina rada, broj sudionika ograničavao na manji. Tijekom 2022. i

2023. godine nastavljamo kombinirati ZKD forum online i uživo, kako se mijenjaju okolnosti tj. propisane mjere mijenjaju. Mi se prilagođavamo i održavamo ZKD forum u tri formata: većina ZKD foruma od osam godišnjih održavaju se online, barem jedan do dva godišnje održavaju se hibridno, te ostali idu uživo u vidu radionice (u fizičkom prostoru) i konkretne pomoći članovima.

Krajem 2020. godine održane su dvije online radionice koje nismo snimali.

Međutim, nakon toga svi ZKD forumi koji su održani, a da nisu radionice, su snimani i objavljeni na YouTube kanalu ZKD-a. Na snimanje ZKD foruma smo se odlučili jer su kolege pokazali veliki interes za pojedine teme pišući u chatu kako *nažalost, neće moći ostati do kraja*, Snimanje ZKD foruma, i objavljivanje snimki, a u početku i izdvojenih prezentacija, pokazalo se kao pun pogodak

Od pokretanja ZKD foruma uživo imamo prijave, odnosno svi koji namjeravaju doći se prijavljuju preko Google obrasca da znamo koliko sudionika dolazi i da možemo u dovoljnom broju primjeraka pripremiti promotivne materijale, ako ih imamo vezane za tu temu. Prijave su također važne jer je kolegama važna potvrda o prisustvu, ne samo zbog poslodavca koji ga pušta na ZKD forum, već i zbog dobivanja bodova za napredovanje, jer je ZKD, neformalni oblik edukacije koji se priznaje za napredovanje. Kod tih prijava online foruma, Zoom platforma ima ograničenje, barem u ovom našoj licenci, na sto sudionika.

Međutim, za pojedine je ZKD forume interes bio toliko velik da je postojala lista čekanja, i ako se u prvih deset minuta ne prijave oni koji su se ranije registrirali, onda kolegica „pušta“ one koji su na listi čekanja. Jasno nam je da se između prijave i početka ZKD foruma može dogoditi da se razbolite, ili, ako ste u školi, morate na zamjenu, pa ne možete gledati i sl. No, mislili smo, a mislimo i dalje na takve situacije, pa zato i dalje snimamo sve ZKD forume, sve koji nisu radionice, jer je u njima drugačiji način rada, više se govori o nekakvim osobnim problemima. (Stropnik, 2024.)

Je li novonastala situacija utjecala na organizaciju foruma te ako jest, na koji način (kako se Uredništvo ZKD Foruma prilagodilo)?

Da, utjecala je i prilagođavali smo se, kako su se okolnosti oko nas mijenjale, tako smo se i mi prilagođavali. Isto tako i naši članovi, odnosno sudionici ZKD foruma, jer nisu samo članovi ZKD-a sudjelovali na forumu. Od prvog ZKD foruma šaljemo sudionicima evaluacijski obrazac i prema interesima i potrebama sudionika radimo nove sadržaje, odabiremo teme. (Stropnik, 2024.)

Je li prelazak na online održavanje Foruma utjecalo na dostupnost izlagača te na broj sudionika?

Prelazak u online format jest utjecao na dostupnost izlagača i na broj sudionika, u istinu je. Prve godine održavanja ZKD foruma uživo interes je bio jako velik i to jesu prvenstveno bili naši članovi. No, dolazili su knjižničari iz okolnih županija (npr. Krapinsko-zagorske, Karlovačke ma i dr.), a ponekad i kolege iz udaljenijih županija (npr. Splitsko-dalmatinske, Brodsko-posavske itd.), ali u manjem broju.

Online format je gotovo udvostručio broj sudionika, jer se proširio na cijelu Hrvatsku, ali i izvan Hrvatske. Pratili su nas kolege iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije. Što se fantastično i vidljivo iz statistike koju uredništvo radi za godišnji izvještaj. Točne podatke znamo jer se svi sudionici moraju registrirati, a jedno od pitanja je i država iz koje dolaze. Naravno da je dostupnost izlagača bila veća, a troškovi manji. Za online ZKD forum bilo jednostavno pozvati kolege iz Slovenije i iz drugih zemalja pa smo postali otvoreniji. Izlagačima i sudionicima koji su iz Hrvatske također je bilo jednostavnije i praktičnije jer nisu morali gubiti vrijeme na putovanje, znači i manje putnih troškova i troškova smještaja. Efekt je bio odličan. (Stropnik, 2024.)

Je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na odabir tema ?

Područje Zagreba bilo je specifično jer ga je u ožujku 2020. godine pogodio i potres. Stoga su teme, koje smo imali bile kako se nositi sa stresom i krizno upravljanje knjižnicom i dr. Dakle, okolnosti su direktno utjecale na odabir tema, pogotovo krajem 2020. i početkom 2021. godine. (Stropnik, 2024.)

Kad sumiramo podatke, po Vašem mišljenju, je li Uredništvo ZKD Foruma uspješno iskoristilo transformaciju koju je potaknula pandemija bolesti COVID-19?

Transformaciju smo iskoristiti na najbolji mogući način. Uredništvo se snašlo, brzo reagiralo i u stvari ne samo da smo održali kontinuitet ZKD foruma, već smo i povećali broj sudionika i broj izlagača. Dostupnost ZKD foruma više nije bila samo za knjižničare iz Zagreba i okolnih županija, već i cijele Hrvatske, ali i izvan nje. Tako da mogu reći da smo “iskoristili” tu situaciju s COVID-om. (Stropnik, 2024.)

Mrežne stranice i Uredništvo društvenih mreža

Mrežne stranice

Sredinom 1999. godine, Zagrebačko knjižničarsko društvo (dalje u tekstu: Društvo) pokrenulo je inicijativu za izradu svoje mrežne stranice s ciljem poboljšanja komunikacije i informiranja svojih članova. Inicijativu je vodila tadašnja predsjednica, Ivana Soljačić, koja je organizirala sastanak na kojem je pozvan Tomislav Silić zbog njegova iskustva u administriranju internetskih stranica. Tomislav Silić je već bio angažiran na administriranju stranica međunarodnog projekta Za djecu s ključićem oko vrata širom svijeta i Odsjeka za kroatistiku na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. (Silić & Soljačić, 2020., str. 41)

U ranim danima interneta u Hrvatskoj, uspostavljanje pouzdane internetske prisutnosti predstavljalo je izazov. Ključni problemi uključivali su pronalaženje pouzdanog pružatelja usluga, registraciju domene, izradu mrežne stranice te administraciju i ažuriranje sadržaja. U vrijeme kada su brze DSL (*Digital Subscriber Line*) veze bile nedostupne, većina korisnika se spajala na internet putem modema. Važno je napomenuti da je Predrag Pale sa svojim suradnicima uveo internet u Hrvatsku krajem 1991. godine, što je predstavljalo početak internetskog doba u zemlji. (Silić & Soljačić, 2020., str. 41)

Smještaj mrežnog mjesta obuhvaćao je prostor za pohranu datoteka na poslužiteljskim diskovima, uz korištenje standardnog FTP-a (*File transfer protocol*) za prijenos datoteka. Nakon detaljnog istraživanja tržišta, odabrana je najpovoljnija tvrtka za registraciju domene www.zkd.hr (Silić & Soljačić, 2020., str. 41) te se ta domena, registrirana u CARNetu (*Croatian academic and Research Network*) koristi i danas. (Stropnik, 2021., str. 35)

Nakon osmišljavanja izgleda i arhitekture mrežnih stranica, Tomislav Silić programirao je stranice u HTML-u, uz obogaćivanje tekstualnih podataka grafičkim dokumentima i fotografijama.

Nakon nekoliko probnih verzija, glavna mrežna stranica Društva oblikovana je s navigacijskim okvirom, izbornikom, naslovnicom s logotipom Društva te poveznicama na referentne stranice, kao što su Hrvatsko knjižničarsko društvo, IFLA, EBLID te Europska unija. (Stropnik, 2021., str. 36) Nekoliko godina kasnije, na stranice su počeli postavljati elektronički formati glasila Novi uvez u PDF-u. Mrežne stranice postale su potpuno funkcionalne 15. lipnja 2000. godine, a Tomislav Silić je ostao zadužen za njihove poslove do 2017. godine. (Silić & Soljačić, 2020., str. 42)

S pojavom weba 2.0, razvijena su programska rješenja za jednostavnu administraciju, a 2013. godine Društvo je odlučilo modernizirati mrežno mjesto korištenjem CMS-a (*Content management system*) za administraciju. Kroz ove stranice, Društvo je predstavljalo svoje aktivnosti, pružalo sve bitne informacije i donosilo važne novosti iz svijeta knjižnica i knjižničarstva. (Silić & Soljačić, 2020., str. 42)

Prilikom redizajniranja mrežnih stranica zkd.hr, korišten je WordPress sustav i prilagođena tema u skladu s vizualnim identitetom Društva, uz suradnju s grafičkim studijima. Novo oblikovane stranice ističu se profesionalnošću i atraktivnim dizajnom, s naglaskom na jednostavnost korištenja i harmoničnu kombinaciju elemenata poput teksta, boja i slika. Posebno važna novost je responzivan dizajn, koji omogućuje prilagodbu izgleda stranica različitim veličinama i oblicima zaslona, čime postaju informativne, moderne, funkcionalne i korisne. Jednoličnost i vizualna kohezija postignute su kroz ujednačeni prikaz logotipa, navigacije, tražilice i poveznica na društvene mreže. Ovim su elementima mrežne stranice dobile prepoznatljiv vizualni identitet (Pšenica, 2020., str. 43) Uz sadržaj dostupan na početnoj stranici (Novosti, O Društvu, Novi uvez, Učlanite se, Kontakti, ZKD forum) dodan je još i prostor za najave događanja. (Stropnik, 2021., str. 36-37)

Na mrežne stranice Društva redovito se objavljuje te se bilježi 32 objave u 2019. godini (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.), 74 objave u 2020. godini te se bilježe podaci o posjećenosti: 83 737 posjeta i 25 151 jedinstveni posjetitelj (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.). U 2021. godini na zkd.hr uvodi se 8 novih podstranica :

- ZKD Forum, gdje se mogu naći informacije o ZKD Forumu te poveznice na do sad svaki održani forum
- *About the association*, prijevod na engleski već postojeće podstranice O društvu
- Okrugli stol, podstranica za 3. okrugli stol pod nazivom Futur drugi
- *Future perfect – Round table*, prijevod prethodno navedene podstranice na engleski jezik
- Novi uvez – arhiva, gdje se mogu naći brojevi Novog uveza u novom formatu te pojedine podstranice za svaki novi broj Novog uveza
- Projekti i programi, podstranica na kojoj su okupljeni svi projekti i programi Društva (ZKD Forum, ZKD knjižničarske avanTURE, Futur drugi, ZKD Biciklisti, Knjižnice na

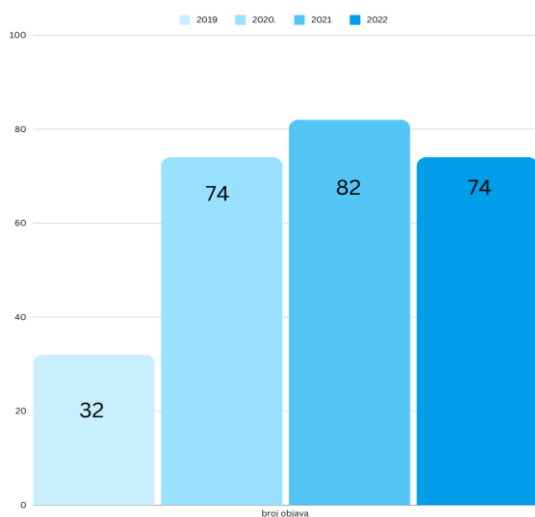
području grada Zagreba i Zagrebačke županije, *Cycling for libraries* Hrvatska 2020., ZKD IFLA volonteri)

- Publikacije, gdje su okupljena sva izdanja Novog uveza, biltena Bez uveza, Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva, Zbornik radova i priloga Trećeg okruglog stola o ulozi stručnog knjižničarskog društva Futur drugi.

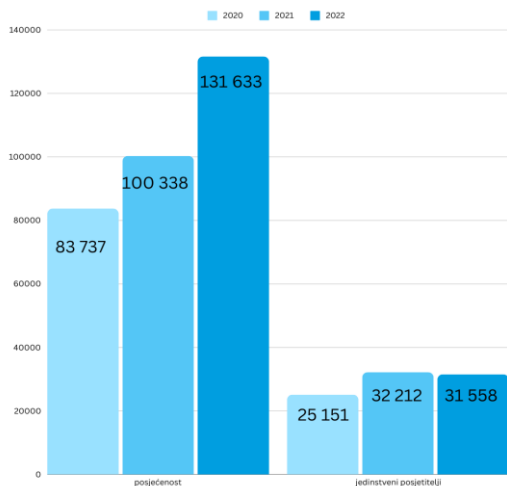
Uz 8 novih podstranica, na mrežnim stranicama društva objavljeno je 82 objave te je zabilježeno 100 338 posjeta i 32 212 jedinstvenih posjetitelja. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.)

U 2022. godini na mrežne stranice Društva objavljeno je 74 objava te se bilježi 131 633 posjeta i 31 558 jedinstvenih posjetitelja. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2023.)

Grafikoni 9 i 10 pokazuju statističke podatke mrežne stranice Društva.

Grafikon 9: Grafički prikaz broja objava na mrežnim stranicama Društva od 2019. do 2022. godine

Grafikon 10: Grafički prikaz posjećenosti mrežne stranice Društva od 2019. do 2022. godine

Društvene mreže

Zagrebačko knjižničarsko društvo aktivno je započelo svoje prisustvo na društvenim mrežama u lipnju 2013. godine, vođeno inicijativom tadašnjeg administratora mrežnih stranica, Tomislava Silića, uz podršku predsjednice Katje Marković Mikulčić i urednice mrežnih stranica, Ingeborg Rudmino. Uvidjevši sve veći utjecaj društvenih mreža u komunikaciji, članovi Društva prepoznali su važnost uključivanja u nove komunikacijske kanale. (Martinić, et al., 2023, str. 170; Šimunović, 2020A, str. 48)

Prva službena stranica Zagrebačkog knjižničarskog društva na društvenim mrežama otvorena je na Facebooku 6. lipnja 2013. godine, u vrijeme kada su društvene mreže poput Facebooka i Twittera bilježile značajan porast popularnosti i korisnika u Hrvatskoj. U 2009. godini, samo oko dvadesetak knjižnica imalo je prisutnost na Facebooku, dok se taj broj 2012. godine povećao na 74. Stoga je Društvo relativno brzo aktiviralo svoju stranicu na Facebooku, s uredništvom koje je od samih početaka odredilo smjer informiranja i aktiviranja članova Društva. Facebook, kao najjednostavnija društvena mreža, odnosno najdostupnija, odabran je kao „glavna“ mreža za dijeljenje objava Društva. (Bacinger, et al., 2020., str. 37)

Nakon što je nova predsjednica Blaženka Peradenić-Kotur preuzela vođenje Društva 2014. godine, kontinuirano se radilo na aktivnom korištenju mrežne stranice i društvenih mreža za informiranje članova, knjižničara i simpatizera Društva. Upravljanje društvenim mrežama preuzela je tadašnja tajnica Društva Marija Šimunović, uz podršku ostalih članova Uredništva. Ova aktivnost dovela je do značajnog umrežavanja knjižničara, knjižnica i knjižničarskih društava na društvenim mrežama, što je rezultiralo i rastom broja pratitelja stranice Društva na Facebooku. Na Facebook stranici sadržaj se dijelio u 4 teme: Iz svijeta, Iz Hrvatske, Najave i

Zanimljivosti. (Stropnik, 2021., str. 37) Od početnih 300 pratitelja 2014. godine, taj je broj do 2016. porastao na 800, a do 2018. prešao 1250. Kroz daljnje aktivnosti i umrežavanje u međunarodnom knjižničarskom okruženju, Zagrebačko knjižničarsko društvo je postalo povezano s gotovo svim knjižnicama u Hrvatskoj i Europi te s drugim regionalnim knjižničarskim društvima u Hrvatskoj. Ovo umrežavanje dovelo je do povećane aktivnosti na stranici te rasta broja posjeta. (Šimunović, 2020A, str. 48)

Pod vodstvom nove predsjednice Alke Stropnik, Društvo je nastavilo prepoznavati važnost brze i transparentne komunikacije te je 2019. raspisan javni poziv za članove Uredništva mrežne stranice i društvenih mreža. Javni poziv za članove Uredništva web stranice i društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva objavljen je 28. studenog 2019. godine na službenim mrežnim stranicama Društva, a konstituirajuća sjednica Uredništva održana je 17. siječnja 2020. godine u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Na tom sastanku, uz Mariju Šimunović, koja je do tada samostalno obnašala ulogu urednice društvenih mreža, prisustvovalo je devet knjižničara. Od prvotnih deset članova, osam i dalje aktivno sudjeluje u radu društvenih mreža, a broj članova Uredništva se u međuvremenu povećao na 14. Odlučeno je da će se, pored već postojećih profila na Facebooku, Twitteru i YouTubeu, stvoriti profili na dodatnim društvenim mrežama poput Instagrama, LinkedIna, Pinteresta i TikToka. (Martinić, et al., 2023, str. 170)

Članovi Uredništva angažirali su se i na stvaranju vlastitog sadržaja za te platforme, raspoređujući poslove i stvarajući nove tematske rubrike. S obzirom na kratko razdoblje od osnivanja Uredništva do danas, postignuti su značajni rezultati u aktivnostima na društvenim mrežama, pri čemu su stranice na Facebooku i Instagramu postale izrazito aktivne i popularne, a broj pratitelja kontinuirano raste. (Šimunović, 2020A, str. 49)

S obzirom na važnost vizualnog identiteta, Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva koristi online alat "Canva" za izradu sadržaja za društvene mreže od samog početka. Promjena logotipa Društva prije formiranja Uredništva društvenih mreža olakšalo je formiranje vizualnog identiteta, pa je novo Uredništvo odmah koristilo novi logotip i službenu boju. Kako bi vizuali bili ujednačeni i prepoznatljivi, Uredništvo je dogovorilo korištenje jedinstvenog fonta i boje. Na svakom vizualu je također istaknut novi logo Društva. Za potrebe objava u rubrici Što je knjižničar bez knjižnice koja obavještava o natjecajima za zapošljavanje, dodaje se i logo ustanove koja raspisuje natječaj.

Uredništvo je dogovorilo da svaki član koji kreira određeni sadržaj, kreira i odgovarajući vizual u Canvi. S vremenom je postala potrebna izmjena vizuala, pa su za neke sadržaje izrađeni novi vizuali koje je Uredništvo biralo prema prikladnosti za nove objave.

Vizuali se kreiraju ne samo za autorske sadržaje, već i za svaku objavu na društvenim mrežama Uredništva. To uključuje najave za ZKD forum, odabir loga za forum, najave novih brojeva časopisa Novi uvez, pokretanje e-biltena Bez uveza, najave okruglih stolova, javne pozive za nove članove, te prigodne čestitke za Božić, Novu godinu i Uskrs. Kada Uredništvo preuzima i dijeli objave drugih ustanova, nije potrebno kreirati posebne vizuale. (Martinić, et al., 2022., str. 9)

Tijekom godina, mnoge rubrike su ažurirane kako bi bile suvremenije i privlačnije publici, koristeći formate poput videa i vizualno privlačnih objava. Uredništvo je tijekom prve dvije godine pokrenulo 12 rubrika, a danas redovito objavljuje njih 14, s različitim učestalostima izlaženja. (Martinić, et al., 2023, str. 170-171)

Među prvih šest rubrika koje su pokrenute nakon formiranja Uredništva je *Lica ZKD-a*, koja predstavlja članove Društva. Također, rubrika *Knjižnični tehnološki park / Tehnopark* prati najnovije trendove u struci, a *Naše knjižnice* predstavlja raznolikost knjižnica unutar Zagreba i Zagrebačke županije. Rubrika *Kod autora doma* vodi čitatelje u domove poznatih autora, koji su danas prenamijenjeni u muzeje ili spomen-sobe. *ZKDruškanje* je *podcast* u kojem se razgovara s knjižničarima te se objavljuje četiri puta godišnje. (Bacinger, et al., 2020., str. 37; Stropnik, 2021., str. 38)

U 2021. godini dodane su rubrike *Jeste li znali?* pruža povremene informacije o povijesti knjige i knjižnica iz knjige Aleksandra Stipčevića, *Što je knjižničar bez knjižnice* gdje se, po potrebi, objavljuju natječaji za radna mjesta. S obzirom da je 2021. godina bila proglašena Godinom čitanja od strane Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Uredništvo je te godine dodalo još i dvije tematske rubrike: *ZKD Čitateljski klub* gdje su članovi društva slali svoje književne preporuke te *Daj pet za bolji svijet* gdje su hrvatski autori slali svoje književne preporuke. (Stropnik, 2021., str. 38-39) U 2022. godini, prateći trendove, dodane su nove rubrike: *Ne(obična) knjižnica* koja istražuje neobična mjesta na kojima se nalaze knjižnice, dok *Klikom do usavršavanja* pruža popis edukacijskih događanja za knjižničare. Rubrika *Je l' se piše kaj o tome?* prati stručnu literaturu, a *Nepoznato o poznatima* otkriva zanimljivosti iz života i rada hrvatskih autora. (Martinić, et al., 2023, str. 171-174)

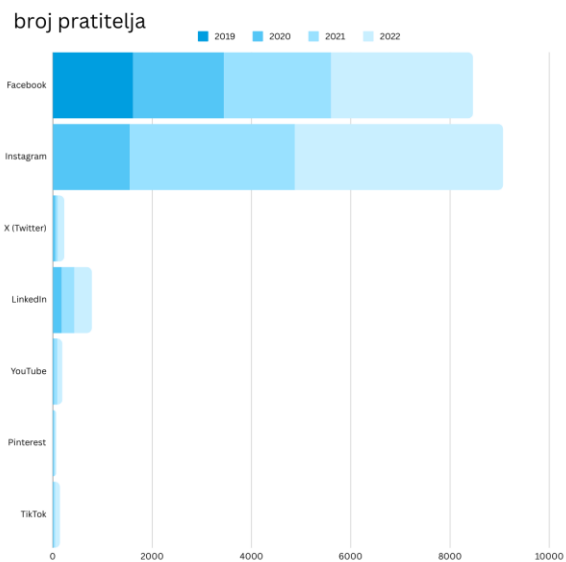
U 2019. godini statistika društvenih mreža Društva je sljedeća: na društvenim mrežama objavljuje se 12 puta tjedno; objavljeno je 10 događanja, broj pratitelja Facebook stranice 1615, što je porast od 365 pratitelja u odnosu na 2018. godinu. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.)

U 2020. godini, kako je već ranije spomenuto, osnovano je Uredništvo društvenih mreža te su uz već aktivni Facebook profil, otvoreni profili na Instagramu, Twitteru (danas X) LinkedIn-u, Pinterestu i TikToku. Facebook ostaje glavni komunikacijski kanal na društvenim mrežama, s porastom pratitelja s 1.541 na 1.829 u jednoj godini. Prosječno, objave na Facebooku dosegnu 2.054 osobe. Instagram je drugi najpopularniji kanal, koji je do prosinca 2020. prikupio 1.550 pratitelja. Do kraja 2020. godine, Društvo je imalo 184 pratitelja na LinkedInu, 56 na Twitteru, 12 na TikToku, dok YouTube kanal ima 29 pretplatnika, a svi videozapisi zajedno imaju 1.569 pregleda. (Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2020.; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.)

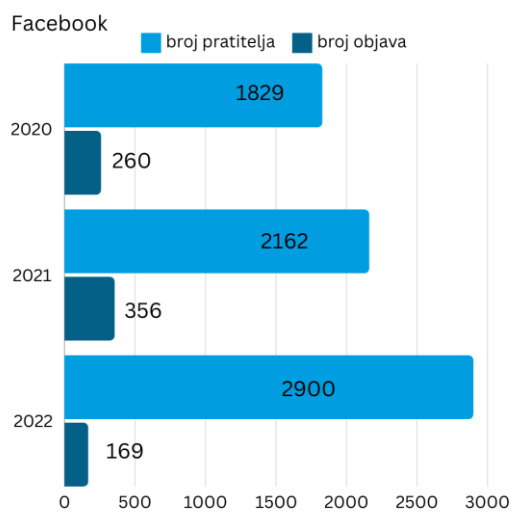
Kroz 2021. godinu, objavljeno je 348 objava, a broj pratitelja Facebook profila porastao je s 1.829 u 2020. na 2.162 u 2021. Instagram je do prosinca 2021. dosegao 3.327 pratitelja, što je porast od 1.995 novih pratitelja tijekom godine. Na LinkedInu broj pratitelja raste i u 2021. iznosi 253, uz 69 novih pratitelja i 311 objava. Na Twitteru je tijekom 2021. objavljeno 216 tweetova, a broj pratitelja porastao je s 56 na 110. YouTube kanal je u 2021. objavio 72 video zapisa s autorskim sadržajem Uredništva, fotografijama sa ZKD foruma, Izborne skupštine Društva, Trećeg okruglog stola "Futur drugi" i drugih događanja. Kanal ima 69 pretplatnika, a video zapisi su pregledani ukupno 3.249 puta. TikTok profil ima 34 pratitelja i 24 objavljena video zapisa, koristeći ovu mrežu za objavu sadržaja, promociju aktivnosti Društva i zagovaranje knjižničarske struke. (Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2021.; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.)

U 2022. godini nastavlja se trend porasta pratitelja na svim mrežama te tako broj pratitelja na Facebook profilu s krajem godine iznosi 2882, na Instagram profilu broj pratitelja 4.173, LinkedIn broji 352 pratitelja, Twitter 133 pratitelja, dok je na TikToku broj pratitelja 96. Također, kako je ranije spomenuto, u 2022. godini dodane u 4 nove rubrike, ukinute su dvije te 2022. godina završava s ukupno 12 aktivnih rubrika. (Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2022.; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2023.)

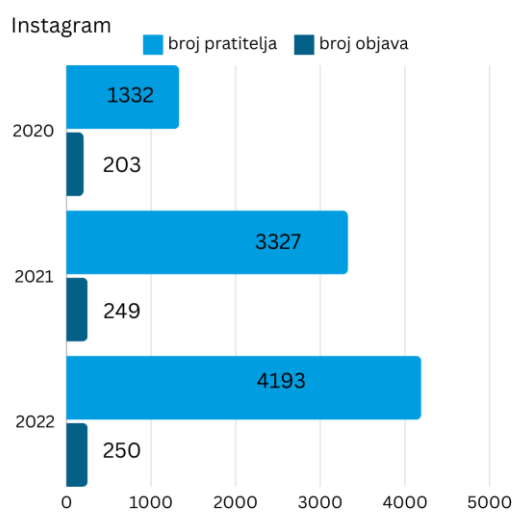
Grafikoni od 11 – 17 pokazuju statističke podatke društvenih mreža Društva

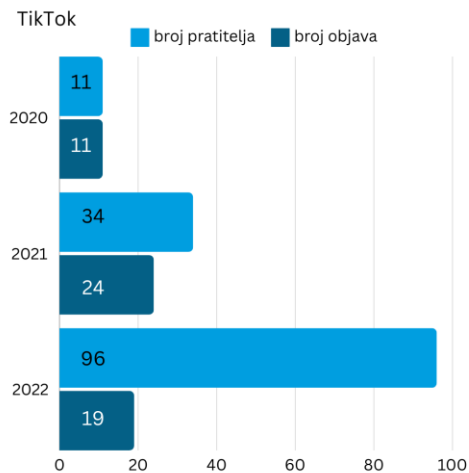
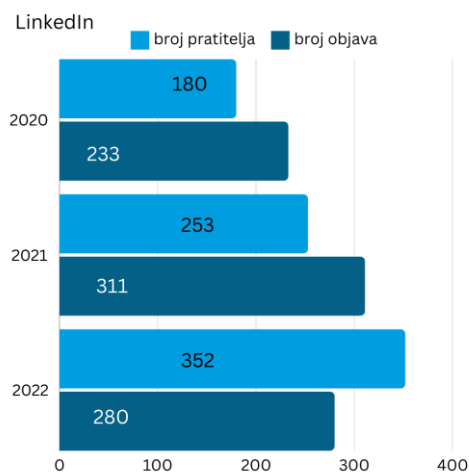
Grafikon 11: Grafički prikaz pratitelja po svim društvenim mrežama, 2019. - 2022.

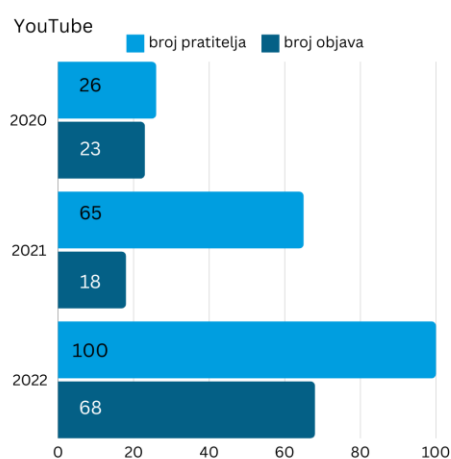
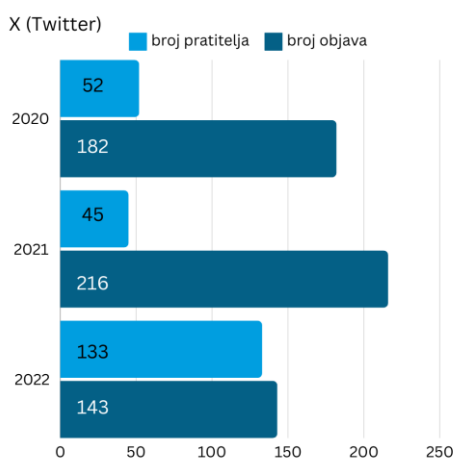
Grafikon 12: Prikaz pratitelja i objava na mreži Facebook Instagram

Grafikon 13: Prikaz pratitelja i objava na mreži Facebook Instagram

Grafikon 14: Prikaz pratitelja i objava na mreži LinkedIn Grafikon 15: Prikaz pratitelja i objava na mreži TikTok

Grafikon 16: Prikaz pratitelja i objava na mreži X Grafikon 17: Prikaz pratitelja i objava na mreži YouTube

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

S obzirom da je, nevezano za pandemiju bolesti COVID-19, došlo do restrukturiranja Uredništva društvenih mreža s početkom 2020. godine te su se aktivnosti na društvenim mrežama pojačale, smatrate li da se utjecaj pandemije može pratiti u radu Uredništva društvenih mreža ZKD-a, ako da, na koji način?

U 2019. godini početak je priče s društvenim mrežama ZKD-a. Tijekom 2019. godine samo je kolegica Marija Šimunović objavljivala sadržaje koji nisu bili autorski (njezini), već je prosljeđivala informacije iz hrvatskog i svjetskog knjižničarstva, kao i sadržaje vezane uz kulturu. S obzirom da smo imali puno ideja zaključili smo sa je to preobiman posao za samo

jednu osobu, pa krajem 2019. godine raspisujemo javni poziv za članove uredništva društvenih mreža. Uredništvo s radom započinje početkom 2020. godine.

Zanimljivost vezana uz rad uredništva je da početkom 2020. godine još uvijek nema Covid-a i razmišlja se koje teme i rubrike uvesti. Međutim, dolaskom Covid-a, i mijenjanjem načina života (ograničen dolazak i održavanje programa u svim ustanovama u kulturi, od knjižnica, kazališta do koncertnih dvorana) uredništvo uviđa da svima trebaju informacije, kulturni sadržaji i podrška općenito. Tako se u prvih šest mjeseci rada uredništva i objavljivanja takvih sadržaja, uglavnom prosljeđivanih, u uredništvu zaključuje da nema smisla samo dijeliti tuđe sadržaje, vrijeme je da mi stvorimo svoje.

Na sastancima uredništva članovi predlažu različite rubrike, dogovaraju zaduženja tko će „pokrivati“ koju temu, a broj se rubrika s vremenom povećava. I to se pokazalo kao odlična stvar. U početku smo predstavljali knjižnice koje djeluju na području ZKD-a, pa smo predstavljali kolege iz društva „Lica ZKD-a“ (članove uredništava, Upravnog odbora i druga radna tijela, uredništvo Novog uveza i dr.), jer smo društvo s velikim brojem članova i nemoguće je da se svi znaju, potom smo omogućili putovanja kroz knjižnice iz Europe i svijeta kroz rubriku „Knjižničarski putopis“ , obavijesti o usavršavanju, kroz rubriku „Klikom do usavršavanja“, Podcast ZK Druškanje, „Zaposli se“ i mnoge druge stalne rubrike. (Stropnik, 2024.)

Smatrate li da, kad pogledamo statistiku rada Uredništva društvenih mreža od 2020. do 2022. te usporedimo s godinom prije pandemije, 2019., bi se moglo reći da je Uredništvo društvenih mreža pametno iskoristilo utjecaj pandemije bolesti COVID-19, odnosno, dobilo veliki „boom“ upravo zbog (ili zahvaljujući) ograničenjima nastalim zbog širenja virusa COVID-19?

Da, apsolutno da. U tom je periodu intenziviran rad Uredništva društvenih mreža, baš je bio pravi “boom” aktivnosti i sadržaja na društvenim mrežama ZKD-a te 2020. godine koju smo na neki način sretno iskoristili. (Stropnik, 2024.)

ZKD Biciklisti

Knjižničari biciklisti, okupljeni unutar radne grupe ZKD biciklisti Zagrebačkog knjižničarskog društva, promoviraju knjižničarsku profesiju i knjižničnu djelatnost na inovativan način. Povezivanje ljubavi prema knjižnici i čitanju s vožnjom bicikla na prvi pogled može djelovati neobično, no postoji jasna veza između intelektualnog razvoja poticanog čitanjem i sveprisutnosti bicikla kao održivog prijevoznog sredstva. (Zlatar Radigović, 2020, str. 53)

U međunarodnom kontekstu, bicikl je postao simbol mobilnosti i održivosti, često prepoznat kao jedno od najvažnijih otkrića nakon 1800. godine. Knjižničari biciklisti nadahnuli su mnoge svojim aktivnostima, počevši od prvih knjižničarsko-biciklističkih ruta u Danskoj i Švedskoj pa sve do organizacije velike biciklističke ture *Cycling for Libraries*, koja je okupila knjižničare iz cijelog svijeta. (Šimunović, 2020., str. 12-13; Zlatar Radigović, 2020, str. 53)

U kontekstu široke prihvaćenosti koncepta cikloknjižničarstva među knjižničarima i knjižničarskim programima diljem Europe, značajna implementacija ovih programa ostvarena je i u Hrvatskoj. Inicijalni koraci u tom smjeru u Hrvatskoj napravljeni su 2013. godine, kada su prvi predstavnici sudjelovali na međunarodnoj manifestaciji *Cycling for Libraries* u Amsterdamu - Bruxellesu, a već sljedeće godine organizirali su prvi cikloknjižničarski program u sklopu Dana hrvatskih knjižnica. Jedan od značajnih projekata cikloknjižničarstva, nazvan Bibliocikliranje, pokrenut je 2014. godine od strane studenata i studentica knjižničarstva s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Program je imao za cilj poticanje čitanja i promicanje knjižničarske struke te je uključivao biciklističku rutu od Zagreba do Splita s posjetima knjižnicama duž rute. (Šimunović, 2020., str. 13-14; Zlatar Radigović, 2020, str. 54-55)

Ovi počeci rezultirali su snažnim interesom i podrškom lokalnih knjižnica i knjižničarskih društava, što je dovelo do organizacije nekoliko uspješnih cikloknjižničarskih programa u narednim godinama. Kao odgovor na rastući interes, 2017. godine osnovana je radna grupa unutar Zagrebačkog knjižničarskog društva nazvana ZKD biciklisti. Pod njenim vodstvom, razvijeni su novi programi kao što je Biciklom kroz knjižnice Hrvatske. Članovi ZKD biciklista su aktivno sudjelovali u međunarodnim događanjima kao što su *Cycling for Libraries: Around the Sound* i *Cyclo-biblio*, gdje su dijelili svoja iskustva s drugim knjižničarima i biciklistima iz različitih dijelova svijeta. (Šimunović, 2020., str. 15-16; Zlatar Radigović, 2020, str. 54-55)

Također, ZKD biciklisti su bili aktivni sudionici u nacionalnim i međunarodnim manifestacijama, priređujući izložbe fotografija i prezentirajući svoje aktivnosti na stručnim skupovima poput IFLA WLIC 2019. Tijekom 2019. godine, članovi Društva organizirali su

dva biciklistička događaja. U sklopu inovativnog programa "Biciklom kroz knjižnice Hrvatske", cikloknjižničari su 29. lipnja 2019. vozili 50 km od Karlovca do Vrbovskog. Sudjelovalo je sedam biciklista. (Šimunović, 2020., str. 16)

U Hrvatskoj, knjižničari biciklisti postali su prepoznatljiva inicijativa koja se neprestano razvija. Njihove aktivnosti proširile su se na različite gradove i regije pod nazivom "Biciklom kroz knjižnice Hrvatske". Osim što promoviraju knjižnične programe i aktivnosti, ovi entuzijastični biciklisti također sudjeluju na međunarodnim konferencijama i potiču suradnju između knjižničarskih zajednica diljem svijeta. Kao dio dugoročnog plana "Biciklom kroz knjižnice Zagrebačke županije", 23. studenog 2019. godine održana je osma biciklijada. Putovanje je obuhvatilo 60 km vožnje od Zagreba do Dugog Sela, a sudjelovalo je 20 biciklista. (Šimunović, 2020., str. 15)

Uz ove aktivnosti, članovi Društva također su sudjelovali na raznim stručnim skupovima, uključujući ZKD forum "Svijet (ne)konferencija", međunarodne biciklijade *Cycling for Libraries*, te IFLA WLIC gdje su predstavljali postersko izlaganje pod nazivom "*Croatian Cyclolibrarians and Sustainable Development*". Također, bili su prisutni na biciklijadi povodom Europskog tjedna sporta. Osim toga, organizirane su i nekoliko izložbi fotografija s biciklističkih događaja i putovanja, kao i sudjelovanje na izložbama u drugim zemljama poput Rumunjske. (Šimunović, 2020., str. 16)

Cycling For Libraries

Tijekom 2020. godine, ZKD biciklisti morali su prilagoditi svoje planove zbog pandemije koronavirusa. Programski i organizacijski odbor odgodio je petodnevnu međunarodnu biciklijadu "*Cycling for Libraries Zagreb – Rijeka*" te biciklijadu "Zagreb - Vrbovec", dio programa Biciklom kroz knjižnice Zagrebačke županije, iako je interes bio značajan. Organizacija međunarodne cikloknjižničarske nekonferencije u Hrvatskoj bila je zamisao koja je prisutna od samog osnutka Radne grupe ZKD biciklisti. Članovi Radne grupe redovito su postavljali nove izazove u organizaciji i planiranju potencijalnih biciklističkih ruta diljem Hrvatske tijekom svakog uspješnog programa. (Šimunović, 2020., str. 15; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.)

Ideja za ovakvu konferenciju postala je konkretnija kada se pojavila mogućnost da se uključe u program Rijeka 2020 - Europska prijestolnica kulture. Podrška nove uprave Zagrebačkog knjižničarskog društva (2018. - 2020.) i predsjednice Alke Stropnik bila je izražena. Nakon

intenzivnog planiranja rute, definiranja aktivnosti, dogovaranja posjeta knjižnicama te suradnje s partnerima i sponzorima, program je bio spremno za realizaciju. (Šimunović, 2020., str. 15)

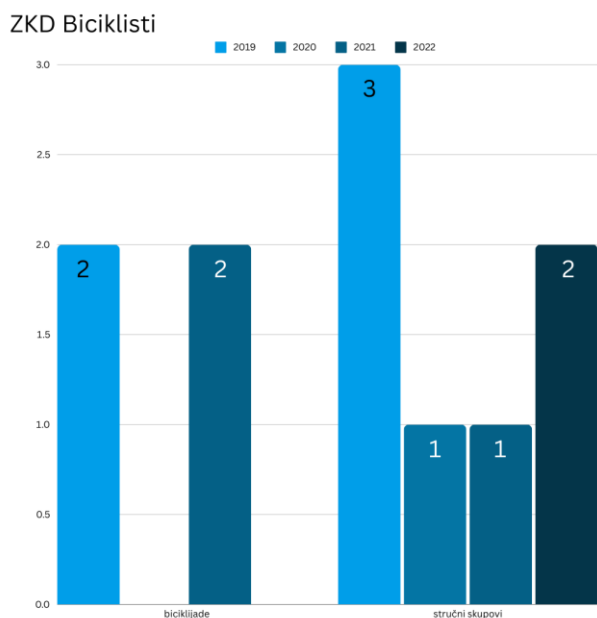
Preliminarni program prikazan je na Tablici 8.

Tablica 8: Preliminarni program *Cycling for Libraries Hrvatska*

Dan	Aktivnost
<i>Nulti dan</i>	Smještaj u <i>The Swanky Mint</i> hostelu, slobodno vrijeme
<i>Predkonferencijski dan</i>	Smještaj u <i>The Swanky Mint</i> hostelu, posjeti knjižnicama, obilazak Zagreba, zabava dobrodošlice
<i>Prvi dan (65 km)</i>	Biciklistička vožnja (Zagreb-Karlovac), posjete knjižnicama i turističkim točkama, smještaj u Hostelu Eva
<i>Drugi dan (90 km)</i>	Biciklistička vožnja i vožnja vlakom (Karlovac-Vrbovsko), posjete knjižnicama i kulturnim baštinama, smještaj u Planinarskom domu Kamačnik
<i>Treći dan (70 km)</i>	Vožnja vlakom i biciklom (Vrbovsko-Bakar), posjete knjižnicama i kulturnim baštinama, smještaj u hostelu Esperanto
<i>Četvrti dan (10 km)</i>	Biciklistička vožnja (Kostrena-Rijeka), posjete knjižnicama, <i>flash mob</i> , završni <i>party</i> , smještaj u hostelu
<i>Peti dan</i>	Doručak, vođenje gradom, predaja bicikala, organizirani prijevoz vlakom u Zagreb, rastanak

(Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.B)

Nažalost, nakon otvaranja prijave i gotovo potpune popunjenosti kvote sudionika, program je morao biti odgođen zbog pandemije bolesti COVID-19. Unatoč izazovima, članovi ZKD biciklista nastavili su aktivno promovirati svoj rad kroz različite inicijative, poput izložbi, radijskih emisija, i virtualnih događaja. Tijekom 2021. godine, sudjelovali su u virtualnoj humanitarnoj utrci "53NJA", organizirali su biciklijade te surađivali na projektima kao što je "Zelena knjižnica za zeleni Zagreb". Svoj rad i aktivnosti redovito su promovirali putem različitih kanala kako bi informirali stručnu javnost o svojim dostignućima i doprinosu. (Šimunović, 2020., str. 15-16; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.)

Grafikon 18: Grafički prikaz aktivnosti ZKD biciklista u periodu od 2019.-2022.

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjuja s Alkom Stropnik.

ZKD Biciklisti, moglo bi se reći, najjače su pogođeni epidemiološkim mjerama za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Na koji način se radna grupa ZKD Biciklisti prilagodila novonastaloj situaciji?

Naravno, za vrijeme pandemije s jedne strane je bio taj šok jer se nije smjelo družiti i, bez obzira što su biciklisti provodili aktivnosti na otvorenom, ipak smo bili u prvih godinu dana oprezni. Htjeli smo se pridržavati mjera i uvjeriti se da je u istinu sigurno za sve sudionike jer sudionici ZKD biciklijada nisu samo članovi ZKD-a, nego je to i građanstvo, simpatizeri knjižnica. (Stropnik, 2024.)

Projekt Cycling for Libraries Hrvatska 2020. morao je biti otkazan. Na koji način se to odrazilo na rad grupe ZKD Biciklisti?

Cijelu 2019. godinu planirali smo održati višednevnu međunarodnu biciklijadu. Hrvatska je trebala predsjedati Europskom unijom 2020. godine čije bi središte bilo u Zagrebu, a iste je godine Rijeka trebala biti Europska prijestolnica kulture. Međunarodnom smo biciklijadom namjeravali povezati Zagreb i Rijeku. Za održavanje biciklijade bilo apsolutno je već sve dogovoreno, od smještaja, lokacija za stanke, obilaska knjižnica u svakom mjestu/gradu koji prolaze pojedine etape, troškova (prehrane, smještaja, promotivnih materijala), napravljena je

posebna mrežna stranica sa svim informacijama, na hrvatskom i engleskom, stvarno je sve bilo dogovoreno.. U prvih tjedan dana zaprimili smo 20 prijava kolega izvan Hrvatske, interes je bio velik. Nažalost, morali smo zbog Covid-a sve zaustaviti. Prvo su zbog Covid-a granice između država bile zatvorene, potom i zato što su sudionici trebali biti smješteni u skupnim smještajima, po planinarskim domovima i hostelima. Na početku smo biciklijadu samo odgodili za godinu dana, no kako Covid i epidemiološke mjere nisu prestajale, na kraju smo biciklijadu morali otkazati. (Stropnik, 2024.)

ZKD knjižničarske avanTURE

ZKD knjižničarske avanTURE su namijenjene punoljetnim sudionicima i korištenje je besplatno. Svi administratori i suradnici na ZKD knjižničarskim avanTURAMA rade volonterski. (ZKD knjižničarske avanTURE, B)

Za sudjelovanje u programu ZKD knjižničarske avanTURE potrebno je izvršiti registraciju. Registracijom, sudionik stvara osobnu stranicu pod nazivom "MOJE avanTURE", na kojoj može ažurirati osobne podatke, pratiti svoje rezultate, prijavljene i prijeđene ture u odabranoj disciplini, te broj prijeđenih kilometara i osvojene nagrade. Prilikom prijave, svakom sudioniku automatski se dodjeljuje virtualni startni broj i preporuke knjiga za čitanje. U prijavi se bira disciplina (hodanje, trčanje, bicikliranje), nakon čega sudionik dobiva svoj startni broj nakon što ispuni i pošalje prijavu. Svaka disciplina ima svoju oznaku i boju te poseban set startnih brojeva. Sudionik može skupljati virtualne kilometre u turi samo u jednoj disciplini (npr. hodanje). Istu turu sudionik može proći tri puta, na tri različita načina – hodanjem, trčanjem ili vožnjom biciklom. Za praćenje prijeđenih virtualnih kilometara sudionik može koristiti bilo koju besplatnu ili plaćenu mobilnu aplikaciju za praćenje aktivnosti. (ZKD knjižničarske avanTURE, C)

Tablica 9: Prikaz Velike Ture I i 2

Velika Tura I	Velika Tura II
Zagrebačka priča	Gradska knjižnica Sveti Ivan Zelina
Sesvetski oblok	Gradska knjižnica Velika Gorica
Magda i trešnjevački fantom	Narodna knjižnica Vrbovec
Danonci na Peščenici	Gradska knjižnica Dugo Selo
Maksimirci	Gradska knjižnica Ivanić-Grad
Plemički grad Susedgrad	Knjižnica i čitaonica Križ
Trojica u Trnju	Općinska knjižnica Pokupsko
Mali Štefek s Medveščaka	Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko
Koraci grada: NOVI NOVI Zagreb	Gradska knjižnica Samobor
Travels with Charley - tura po Američkim kutcima u Zagrebu	Općinska knjižnica Bistra
	Općinska knjižnica Ante Kovačića, Marija Gorica

Nakon završene ture, sudionik može prenijeti (*upload*) jednu ili više karata, odnosno *screenshot*-ova, kao dokaz prijeđenih kilometara. Svi sudionici dobivaju nagrade nakon završenih virtualnih tura. Nagrade ovise o tome koju virtualnu turu sudionik završi (malu ili veliku turu). Posebno se nagrađuju sudionici koji završe obje velike virtualne ture (tzv. Superturu). (ZKD knjižničarske avantTURE, A)

Tablica 10: Prikaz nagrada povezanih s određenom turom

Tura	Nagrada
Mala Tura	Virtualna medalja u boji odabrane discipline
Velika Tura I	Medalja ture napravljena 3D pisačem i knjiga sponzora
Velika Tura II	Medalja ture napravljena 3D pisačem i knjiga sponzora
Supertura	Knjiga s posvetom autora i virtualna kava s autorom (prema dogovoru)

U 2022. godini, članovi Radne grupe intenzivno su radili na razvoju i održavanju aplikacije "ZKD knjižničarske avanTURE", te su aktivno sudjelovali u Europskom tjednu mobilnosti i na IFLA WLIC-u u Dublinu, posterom "*Librarian's AdventURE*". (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2023.)

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

Nadovezujući se na prethodno poglavlje o ZKD Biciklistima, pokrenuo se projekt i osnovalo Uredništvo za ZKD avanTURA. Koja je bila motivacija iza osnivanja ZKD avanTURA te na koji način se prilagodilo djelovanje epidemiološkim mjerama?

Upravo zbog ograničenja (skupnog) druženja uživo i kretanja te rada od kuće, online nastave i prevelikog boravka u zatvorenom, željeli smo potaknuti sve na kretanje.

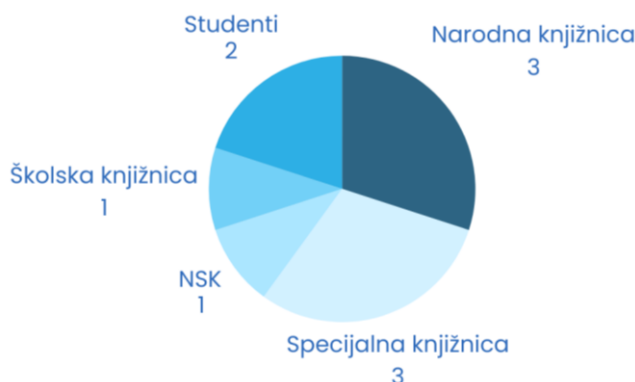
Na kretanje biciklom, pješice - hodanjem ili trčanjem. Zbog toga smo, osmislili web aplikaciju ZKD avanTURA. Osmišljena je tako da se u dvije različite ture, jedna je po Zagrebu, druga po Zagrebačkoj županiji, virtualno obilaze knjižnice koje su na području našeg Društva. Osmišljena je virtualna karta koja prikazuje pravu kilometražu od središta ZKD do određene knjižnice. U aplikaciji se registrira, odabire tura, a onda se hoda/trči/vozi. Ne mora se hodati od Zagreba do npr. Vrbovca, nego se može hodati bilo gdje po Zagrebu, po parku ili voziti bicikl, u mobitelu se snima ju prijeđeni kilometri, a potom to prijavljuje u aplikaciju. U dogovoru sa sponzorima (nakladnicima) dogovorene nagrade, knjige i virtualna kava s autorom. Dizajnirane i izrađene 3D medalje, a sve sa svrhom da se ljudi pokrenu, da budu na zraku, a opet na sigurnom i da to nije skupno. (Stropnik, 2024.)

Novi informacijski stručnjaci

Godine 2021., inspirirano globalnim i regionalnim grupama poput IFLA-ine *New Professionals Special Interest Group* (skraćeno: NPSIG), Zagrebačko knjižničarsko društvo pokrenulo je novu radnu skupinu nazvanu Novi informacijski stručnjaci (skraćeno: NIS). Ovu inicijativu potaknula je predsjednica Zagrebačkog knjižničarskog društva, knjižničarska savjetnica Alka Stropnik, zajedno s Marijom Šimunović, koja je također aktivna članica Društva. Poziv za sudjelovanje objavljen je 27. svibnja 2021. putem mrežnih stranica Društva, njegovih društvenih mreža, Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te putem e-maila svim članovima Društva. Prijave su zatvorene 30.

srpnja 2021., s ukupno 14 pristiglih prijava. Nakon toga, dogovoren je prvi neformalni sastanak kako bi se grupa upoznala, raspravila o smjeru razvoja te odredile obveze članova. (Martinić & Prusac, 2022, str. 48)

Radna skupina Novi informacijski stručnjaci okupila je knjižničare različitih pozadina, uloga i razina iskustva, zajedno s studentima završnih godina studija knjižničarstva, s ciljem doprinosa napretku struke i razvoju knjižničarstva kroz raznolika iskustva, svježe perspektive i inovativne ideje. Prvi neformalni sastanak Novih informacijskih stručnjaka održan je 9. rujna 2021., dok je osnivačka sjednica održana putem Zoom platforme 14. rujna 2021. Kako bi istaknuli svoje postojanje unutar Društva, skupina je odabrala logo koji se sastoji od postojećeg logotipa Društva s četiri puzzle unutar kojih se nalaze slova N I S (kratica za Novi informacijski stručnjaci) te upaljena žarulja, sve u plavim nijansama koje odgovaraju postojećoj boji Društva. Za moto radne skupine odabrana je izreka "Dio koji nedostaje". (Martinić & Prusac, 2022, str. 48-49)

Grafikon 19: Grafički prikaz članova Novih informacijskih stručnjaka kod osnivanja 2021. godine

Futur drugi – 3. okrugli stol o ulozi stručnog knjižničarskog društva održan je 17. rujna 2021. pod organizacijom Zagrebačkog knjižničarskog društva. Na ovom događaju, koordinator radne grupe Borna Udatny prvi put je službeno predstavio Novu informacijsku stručnjaka. Kroz tri tematska bloka stručnjaci iz cijelog svijeta razgovarali su o aktivnostima njihovih regionalnih i nacionalnih knjižničarskih društava, izazovima koje su prevladavali i načinima prilagodbe rada u uvjetima pandemije. Raspravljalo se o prisutnosti knjižničarskih društava u virtualnom prostoru, sudjelovanju u EU projektima te radu Novih informacijskih stručnjaka, što je stvorilo poticajno okruženje za razvoj knjižničarske struke. Treća sesija pod nazivom "Novi

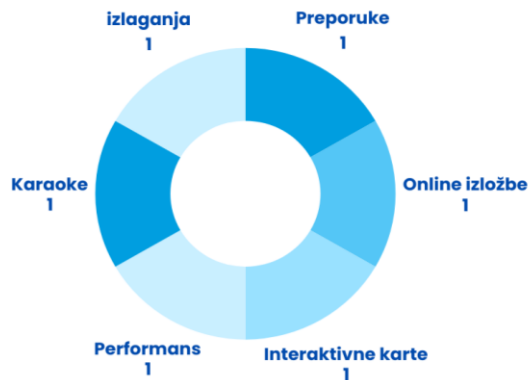
informativni stručnjaci u knjižničarskim društvima", kojoj su prisustvovali i članovi regionalne IFLA-ine *New Professionals Special Interest Group*, pokazala se idealnim okruženjem za predstavljanje hrvatske verzije *New Professionals*. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.A)

Prvi potpuno samostalan projekt radne grupe NIS bio je izložba fotografija *Kravata oko knjiškog vrata* povodom Dana kravate. Budući da se Dan kravate obilježava unutar Mjeseca hrvatske knjige (od 15. listopada do 15. studenog) te je 2021. godina proglašena Godinom čitanja, Novi informativni stručnjaci odlučili su obući knjige hrvatskih autora u kravate. Fotografije knjiga predstavljene su na virtualnoj izložbi putem alata Google Sites, a promotivni plakat za izložbu izrađen je pomoću internetskog alata za grafički dizajn Canva, na kojem je prvi put korišten logo Novih informativskih stručnjaka. Poveznica na virtualnu izložbu podijeljena je na mrežnim stranicama Društva i društvenim mrežama, dok je članak o izložbi objavljen i na portalu *mimladi.hr*. (Martinić & Prusac, 2022, str. 50-51; Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.A)

Inspirirani uspjehom prvog projekta, krenuli su u realizaciju još jedne ideje s konstituirajuće sjednice - *FlashMob*. Performans naziva *NISam Tesla, ali jesam svjetlo među knjigama* ostvaren je u suradnji s Tehničkim muzejom "Nikola Tesla", koji je 4. prosinca 2021. postao okupljalište knjižničara. Članovi NIS-a, zajedno s autoricom Marijanom Borić, istovremeno su čitali ulomak iz knjige "Nikola Tesla", pružajući posjetiteljima muzeja posebno iskustvo. Iako se koncept *FlashMoba* obično povezuje s plesom, pjevanjem ili nekom drugom aktivnošću kratkog trajanja na javnom mjestu, Novi informativni stručnjaci odabrali su prostor Tehničkog muzeja kako bi istaknuli svoju poruku o poticanju čitanja i svog performansa. Poruka je o njihovom angažmanu prenesena i kroz intervju s koordinatorom Bornom Udatnyjem i autoricom Marijanom Borić objavljen u neovisnom *news* magazinu Nacional. Razgovarajući o svojim motivima za sudjelovanje u radnoj grupi NIS, istaknuli su važnost međusobnog povezivanja knjižničara u Hrvatskoj i širom svijeta. Grupa se odlučila za neformalni pristup ostvarivanju tog cilja, organizirajući 30. prosinca *karaoke party* pod nazivom *NISam slavuj, ali pjevam!* na koji su pozvani svi članovi Zagrebačkog knjižničarskog društva. Na taj su način Novi informativni stručnjaci predstavili sebe kolegama iz Društva kao motiviranu grupu punu ideja, stručnog znanja i vještina. (Martinić & Prusac, 2022, str. 51-52)

Tijekom listopada do prosinca 2021., članovi grupe NIS sudjelovali su u projektu *Mapiranje knjižnica na području grada Zagreba i Zagrebačke županije*, koji je pokrenula članica Društva

Renata Vugrek. Ovaj projekt, koji je trajao gotovo cijelu 2021. godinu, pružio je priliku za ažuriranje podataka o knjižnicama i izradu prve regionalne karte knjižnica u Hrvatskoj. Izrađena je putem alata Google *My Maps* i integrirana na mrežne stranice Društva. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.A)

Grafikon 20: Grafički prikaz rada NIS-a za 2021. godinu

Lorena Martinić, članica grupe NIS, svoje je iskustvo rada u sklopu NIS-a podijelila na konferenciji *Occupy Library 2022: The E+Libraries On The Rise!* koja se održala 2. i 3. lipnja. Njen rad pod nazivom "*Diverse Programs as Triggers for Engaging Local Community*" predstavio je važnost raznolikih programa u poticanju angažmana lokalne zajednice. Ova prezentacija rezultat je suradnje s Marijom Šimunović i Mihaelom Bilyem iz Zagrebačkog knjižničarskog društva. Njihov doprinos oplemenio je razumijevanje kako različiti programi mogu potaknuti interes i uključenost lokalne zajednice u knjižničarske aktivnosti. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

Na Izornoj skupštini Zagrebačkog knjižničarskog društva održanoj 3. lipnja, koordinatorka grupe NIS, Iva Adžaga Ašperger, istaknula je ključne projekte, aktivnosti i buduće planove grupe. Ova prezentacija omogućila je članovima skupštine da se upoznaju s radom grupe NIS i njenim doprinosom knjižničarskoj zajednici. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

Članovi grupe NIS također su imali priliku predstaviti svoje radove na globalnoj razini putem posterskog izlaganja na 87. Svjetskom knjižničarskom i informacijskom kongresu (IFLA WLIC 2022) koji se održao u Dublinu. Sudjelovanje na ovom kongresu pružilo je članovima grupe priliku da svoj rad podijele s međunarodnom publikom i da se povežu s drugim stručnjacima iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti. Osim toga, članovi grupe NIS aktivno su sudjelovali na IFLA *Camp-u*, neformalnom okupljanju knjižničara koje je organizirala *New Professionals Special Interest Group*. Ovo okupljanje omogućilo je razmjenu

iskustava i ideja između mladih knjižničara iz različitih dijelova svijeta te je pružilo platformu za diskusiju o trenutnim trendovima i izazovima u knjižničarstvu. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

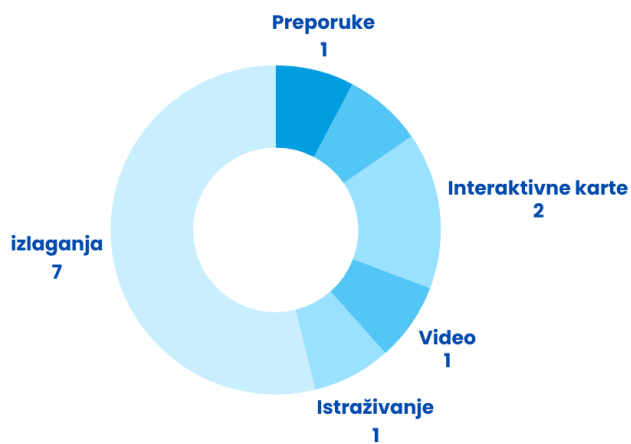
Grupa NIS bila je dio službenog posjeta sudionika programa Erasmus+ iz Rumunjske u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, gdje je koordinatorica Iva Adžaga Ašperger predstavila rad grupe i buduće planirane aktivnosti. Na 29. (online) ZKD forumu, članovi grupe NIS govorili su o promicanju knjižničarske struke među mladim knjižničarima. U suradnji s predsjednicama Društva Alkom Stropnik, i Dorjom Mučnjak, grupa je predstavila projekte i aktivnosti na 47. izbornoj Skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva u Zadru. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

Osim toga, grupa NIS provela je istraživanje o uključenosti knjižničara u IFLA WLIC 2022. Anketirajući kolege knjižničare diljem Hrvatske, prikupili su značajan broj odgovora koji su im omogućili dublje razumijevanje sudjelovanja u ovom važnom događaju te identifikaciju potreba i izazova s kojima se knjižničari suočavaju. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

Jedan od projekata u partnerstvu s Uredništvom društvenih mreža bio je stvaranje interaktivne mape hrvatskih autora i njihovih domova. Ova mapa omogućila je članovima zajednice da istraže i upoznaju domove poznatih hrvatskih autora te da dublje razumiju njihovu povezanost s kulturnom baštinom zemlje. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

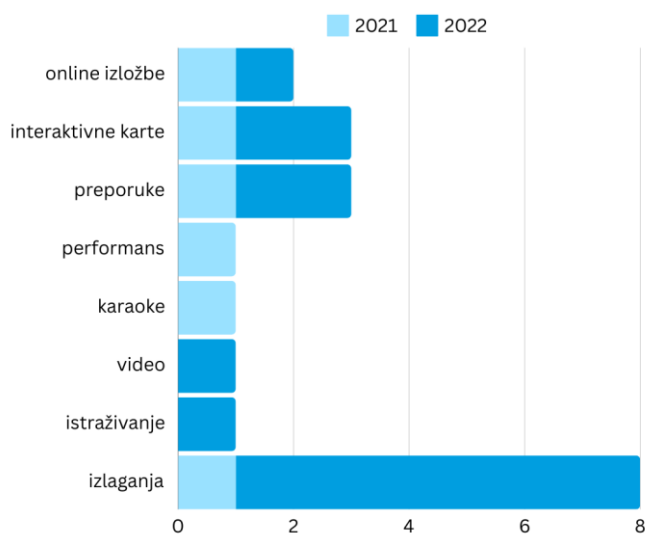
Povodom obilježavanja Majčinog dana, grupa NIS surađivala je s Uredništvom društvenih mreža kako bi stvorila video o Evi Veroni, nazvanoj još i „majkom katalogizacije“. Ovaj video donio je osvrt na njen rad i doprinos knjižničarstvu, ističući važnost njenog naslijeđa i utjecaja. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A)

Kroz ove aktivnosti, članovi grupe NIS pokazali su svoju predanost promicanju knjižničarstva, kreativnost u kreiranju projekata te sposobnost suradnje i partnerstva s drugim organizacijama i institucijama. Njihov rad nastavlja obogaćivati knjižničarsku zajednicu i inspirirati nove generacije knjižničara da se angažiraju u promicanju kulture i znanja.

Grafikon 21: Grafički prikaz rada NIS-a za 2022. godinu

Sveukupni rad Novih informacijskih stručnjaka prikazan je na Grafikonu 22.

Grafikon 22: Grafički prikaz rada Novih informacijskih stručnjaka, 2021.- 2022.

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

Radna grupa Novi informacijski stručnjaci osnovana je su „usred“ pandemije bolesti COVID-19. Što Vas je motiviralo da se oformi takva grupa?

Novi informacijski stručnjaci (NIS), odnosno osnivanje radne grupe nije vezano uz pandemiju. Radna grupa je osnovana s glavnim ciljem motiviranja mladih kolega, bilo da su studenti pa će tek postati kolege ili su tek započeli s radom u knjižnici da se aktivno uključe u rad Zagrebačkog knjižničarskog društva. Pozvali smo ih da se aktiviraju u društvu, dajući im prostor za djelovanje, za stvaranje vlastitih projekata za koje možda nemaju mogućnosti i podršku na radnom mjestu, u knjižnici u kojoj su zaposleni. Drugi važan cilj nam je bio da se povežu mladi iz različitih vrsti knjižnica, da studenti dobe uvid što je sve knjižničarstvo, jer jedno je učiti na fakultetu u teoriji, a drugo je razmjena vlastitih iskustava. (Stropnik, 2024.)

S obzirom da ne možemo pratiti rad grupe prije epidemioloških mjera, možemo li zanemariti utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na njihov rad i ograničenja u mogućnostima provođenja projekata?

Da, može se zanemariti utjecaj pandemije na rad NIS-ovaca, pa čak i na rad bilo kojeg drugog uredništva ili radne grupe. Za vrijeme pandemije sastanci svih uredništava i radnih grupa održavali su se preko Zoom platforme. NIS-ovci su se od početka sastajali uživo, vani na otvorenom, da se bolje upoznaju i povežu. Nakon toga su, zbog drugih životnih obaveza dogovorili sastanke u ritmu jedan mjesec online, a drugi uživo. Projekti koje su NIS-ovci radili bili su uglavnom online formata (pitalice, karte i sl.) pri čemu su puno surađivali s Uredništvom društvenih mreža. Neki od projekata provodili su se uživo, poput flash moba u Tehničkom muzeju, tako je pandemija imala minimalan utjecaj na provođenje projekata. (Stropnik, 2024.)

Glasila Zagrebačkog knjižničarskog društva - Novi uvez i Bez uveza

Novi uvez

Novi uvez, službeno glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva, pokrenut je 2003. godine na inicijativu Dunje Seiter-Šverko, tadašnje predsjednice Društva.

Osnivanje Novog uveza motivirano je željom da se prenesu svi napori za dobrobit knjižničarske struke i korisnika u tekstualni oblik, čime bi se pružile korisne informacije i inspiracija široj knjižničarskoj zajednici. Pisanje se smatra oblikom javnog zagovaranja jer ono što nije zabilježeno, kao da se nije ni dogodilo. Novi uvez nastao je iz potrebe da Zagrebačko knjižničarsko društvo i njegov rad budu vidljiviji članstvu te da dodatno motivira članove za aktivniji doprinos Društvu. Zahvaljujući angažmanu urednika, autora i svih uključenih, Novi uvez kontinuirano donosi vrijedne informacije i bilježi značajne trenutke iz svijeta knjižničarstva.

Novi uvez izlazi dva puta godišnje, a svi poslovi vezani za njegovu pripremu i objavljivanje obavljaju se volonterski. Ritam izlaženja utječe na to da su u glasilu zastupljeni više izvještajni nego istraživački tekstovi, ponajviše knjižničara iz narodnih knjižnica koji su najbrojniji članovi Društva. Ideja za pokretanje glasila proizašla je sa sastanka Upravnog odbora Društva s ciljem dodatnog informiranja članova i motiviranja na aktivniji doprinos Društvu. Prva urednica Novog uveza bila je Dunja Seiter-Šverko, a članovi Uredništva bili su Jagoda Matovina, Irena Pilaš, Tomislav Silić i Željko Vrbanc. (Matijević, 2020, str. 51)

Urednici i članovi Uredništva kroz godine:

1. Dunja Seiter-Šverko (2003.-2004.)
2. Dunja Marija Gabriel (2005.-2008.)
3. Jelica Leščić (2008.-2010.)
4. Katja Matković Mikulčić (2010.-2012.)
5. Nika Čabrić (2012.-2017.)
6. Irena Pilaš (2015.-2016.)
7. Ivana Čadovska (2017.-2021.)
8. Jasmina Sočo (2022. -)

Od 2019. godine Uredništvo je prošireno kako bi članovi predstavljali različite vrste knjižnica i srodne ustanove. Od prvog broja, glasilo ima grafičkog urednika, prvo Tomislava Silića, a kasnije Filipa Pšenicu. Zahvaljujući njima, svako izdanje ima drugačiju naslovnice, a izgled glasila se mijenjao i osuvremenjivao.

Novi uvez prati mnogobrojna događanja i aktivnosti Društva i njegovih članova na skupovima i konferencijama, donosi novosti iz knjižničarske struke te predstavlja programe i projekte knjižnica iz Zagreba i Zagrebačke županije. Od 2003. do početka 2020. godine, objavljena su 34 broja s preko 450 radova na više od 1 020 stranica. Najviše radova prati događanja iz struke, aktivnosti Društva, novosti iz knjižnica i obilježavanje obljetnica. Redovito se objavljuju intervjui s novim ravnateljima i voditeljima knjižnica te izvještaji sa skupština ZKD-a i HKD-a.

U povodu 40. obljetnice ZKD-a, od 2015. godine pokrenuta je rubrika "Rubrika gosta – Top 10" s listom deset najdražih knjiga poznatih osoba iz kulture, znanosti ili umjetnosti. Od broja 29, uvedene su stalne rubrike poput "ZKD događanja," "Skupovi i konferencije u zemlji i inozemstvu," i "Iz naših knjižnica," a od 2019. godine dodana je rubrika "Tema broja." (Matijević, 2020, str. 52)

Dijelovi časopisa	Opis
Tema broja	Glavna tema koja se obrađuje u tom broju časopisa
ZKD događanja	Prikaz događanja koja se odnose na Zagrebačko knjižničarsko društvo (ZKD)
Skupovi i konferencije u zemlji i inozemstvu	Informacije o skupovima i konferencijama koje se održavaju u Hrvatskoj i inozemstvu, relevantne za knjižničarstvo
Iz naših knjižnica	Prikazi aktivnosti, programa, projekata i usluga iz knjižnica

Tablica 11: Dijelovi časopisa Novi uvez

Za objavu se prihvaćaju izvorni znanstveni, pregledni i stručni članci, a iznimno i druge vrste radova. Svi stručni i znanstveni radovi prolaze uredničku recenziju, na temelju koje se vrši njihova kategorizacija. Kategorija rada je jasno naznačena u zaglavlju pojedinog rada. Radovi koji nisu stručni ili znanstveni automatski se svrstavaju u kategoriju "ostalo" i ne dobivaju posebnu oznaku u zaglavlju.

U 2019. godini, Novi uvez je izdao dva broja (lipanj i prosinac) u digitalnom formatu na mrežnim stranicama Društva.

Tijekom 2020. godine, mrežne stranice Novog uveza su osvježene, a javno su objavljene upute za autore. Uredništvo je redovito održavalo sastanke. Te godine, Novi uvez je prijavljen na Hrčak - Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa, ispunjavajući sve uvjete osim jednog.

Bilo je potrebno jasno definirati klasifikaciju članaka i povećati udio stručnih i znanstvenih radova u odnosu na druge priloge. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.)

Godine 2021., Novi uvez prelazi na novi format, pri čemu se svaki članak objavljuje kao zaseban PDF na mrežnim stranicama časopisa. Prihvaćaju se izvorni znanstveni, pregledni i stručni članci, a iznimno i druge vrste radova. Svaki članak prolazi uredničku recenziju i dodjeljuje mu se odgovarajuća kategorija. Mrežne stranice časopisa su unaprijeđene, a upute za autore ažurirane su u skladu s novom politikom prihvaćanja i objavljivanja članaka.

Tijekom 2021. godine, Novi uvez je uvršten u Hrčak - Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa i Hrvatski arhiv weba (HAW). U 2022. godini objavljeni su brojevi 36 (god. XIX), 37 (god. XX) i 38 (god. XX). Časopis je dostupan u dijamantnom otvorenom pristupu na mrežnim stranicama Društva, a od broja 35 dostupan je i na Portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa Hrčak. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.)

Tablica 12: Tablični prikaz glavnih tema brojeva Novog uveza od 2019. do 2022. godine

Broj uveza	Tema	Godina izdanja
31	Pristup informacijama i digitalizacija knjižnične građe	2019.
32	Inovacije u knjižničnim uslugama i tehnološke promjene	
33	Upravljanje knjižničnim zbirkama i zaštita kulturne baštine	2020.
34	Edukacija korisnika i razvoj čitateljskih kompetencija	
35	Suradnja knjižnica na regionalnoj i nacionalnoj razini	2021.
36	Utjecaj pandemije na knjižničnu djelatnost	2022.
37	Održivi razvoj i zelene knjižnice	
38	Knjižnice u suvremenom društvu i nove usluge	

Bez uveza

Zagrebačko knjižničarsko društvo je 1. travnja 2021. objavilo Javni poziv za formiranje uredništva novog e-biltena s namjerom redovitog praćenja događanja u knjižnicama Zagreba i Zagrebačke županije. Ovaj e-bilten nazvan je *Bez uveza*, a planirano je da se izdaje pet puta godišnje (u veljači, travnju, lipnju, listopadu i prosincu). U njemu se objavljuju najave, vijesti i kratki prikazi aktivnosti u knjižnicama čiji su autori članovi Društva, kao i pozvani autori. Bilten je javno dostupan na mrežnim stranicama Društva, ali će se moći koristiti samo uz poštovanje autorskih prava te licenciranja prema CC BY-NC-ND licenci, što znači da se ne

smije koristiti u komercijalne svrhe i da se ne smije mijenjati ili prilagođavati tekst. Uredništvo Novog uveza primijetilo je porast priloga koji su stizali, što je dovelo do potrebe za novim formatom objave informacija o aktivnostima knjižnica i knjižničara na području Društva. Članovi uredništva uočili su raznolikost i obim pristiglih priloga, ali su također primijetili da su teme nekih od njih postajale manje aktualne zbog polugodišnjeg ritma izlaženja glasila. (Bez uveza, n.d.)

Na sastancima uredništva raspravljalo se o načinima kako priložima dati veću važnost i kako ih objaviti na vrijeme, što je dovelo do sve češćih razgovora o potrebi uvođenja novog formata. Tako je nastao e-bilten Bez uveza, koji će sadržavati kratke prikaze, izvještaje, najave i druge važne informacije za članove Društva, knjižničarsku struku te zajednicu knjižnica u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. (Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.)

Cilj uredništva je da objavom ovih tekstova knjižnice postanu vidljivije te da se potakne čitatelje na stvaranje novih programa, međusobno povezivanje i suradnju.

Struktura e-biltena prikazana je u tablici (Tablica 13) niže u tekstu.

Tablica 13: Prikaz dijelova biltena Bez uveza, 2021. - 2022.

Broj	Dijelovi biltena	Godina
God. 1, br. 1	Umjesto uvoda Društvene igre – iz rada ZKD-a : 5 članaka Knjižnični fond aktivnosti : 11 članaka Mi u svijetu, svijet u nama : 2 članka	2021.
God. 2, br. 1	Razgovor ugodni : 1 intervju Društvene igre – iz rada ZKD-a : 3 članka Zajednički katalog : 5 članaka Iz fonda KGZ-a : 11 članaka	2022.
God. 2, br. 2	Razgovor ugodni: 1 intervju Radimo zajedno: 9 članaka Čitamo zajedno : 2 članka Učimo zajedno: 3 članka Obilježavamo zajedno : 4 članka	
God. 2, br. 3	Umjesto uvoda Budni u Noći knjige : 9 članka Iz knjižničnog fonda: 5 članaka Obilježili smo: 2 članka Povezivanje i suradnja : 5 članaka Izvan okvira : 5 članaka	

	Iz rada ZKD-a : 2 članka	
God. 2, br. 4	Razgovor ugodni : 1 intervju Društvene igre – iz rada ZKD-a : 3 članka Knjižnični fond aktivnosti : 4 članka Prekogranična suradnja : 2 članka Iz kataloga inkluzivnih knjižnica: 5 članaka	
God. 2, br. 5	Razgovor ugodni: 1 intervju Društvene igre – iz rada ZKD-a : 4 članka Knjižnični fond aktivnosti MHK 2022. : 8 članaka Zajednički katalog : 7 članaka	

Kako bi se nadopunili gore navedeni podaci, slijedi izvod iz intervjua s Alkom Stropnik.

S glasilima Zagrebačkog knjižničarskog društva – Novi uvez i Bez uveza ponovo se povlači pitanje utjecaja pandemije bolesti COVID-19 uzevši u obzir da oba glasila izlaze u digitalnom obliku. No, na koji način su se uredništva glasila prilagodila radu u skladu s epidemiološkim mjerama?

Glasilu Novi uvez izlazi već niz godina u online formatu, a sastanci uredništva, kako sam već ranije rekla, održavali su se online, tako da tu utjecaja pandemije nije bilo. E-bilten Bez uveza pokrenut je iz razloga što Novi uvez ima ritam izlaženja dva puta godišnje, te novosti o događanjima i aktivnostima u knjižnicama do objave više i nisu novosti. Stoga se Novi uvez profilirao u časopis za objavu stručnih članaka, a Bez uveza u bilten koji izlazi svaka dva mjeseca, s kraćim tekstovima, prati obilježavanja određenih datuma, obljetnica i aktivnosti u knjižnicama i sl. Tijekom pandemije sva su uredništva, radne skupine, a također Upravni i Nadzorni, odbor, imala mogućnost korištenja Zoom platforme za svoje sastanke. Danas se online sastanci održavaju prema potrebi, ako članovi nekog uredništva ili tijela tako odluče. Znači, i tu se dogodila maksimalna prilagodba. (Stropnik, 2024.)

Je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na teme o kojima se pisalo?

Na rad uredništava pandemija nije utjecala, no naravno da su teme u početku bile vezane uz pandemiju te posebno uz potres jer u Zagrebu je bila specifična situacija. Stradale su i škole, osnovne i srednje koje su u centru grada, knjižnica Filozofskog fakulteta, Pravnog fakulteta i druge knjižnice. Mnoge su knjižnice djelovale su u otežanim uvjetima, privremeno ili na duži

rok (neki još uvijek nisu u svojim matičnim ustanovama, zgradama). Znači puno je knjižnica bilo oštećenih u potresu i naravno da se to pratilo u našim glasilima te se, isto tako, kasnije pratila njihova obnova i povratak. (Stropnik, 2024.)

Zaključak

Zagrebačko knjižničarsko društvo pokazalo je izvanredan rast i razvoj od početka 2020. godine, ostavši najveće regionalno knjižničarsko društvo u Hrvatskoj s 503 člana. Njihov fokus na promicanje knjižničarske struke i aktivno sudjelovanje u razvoju hrvatskih knjižnica rezultirao je kontinuiranim povećanjem broja članova. U 2021. godini, Društvo je brojalo 512 članova, dok je u 2022. godini ta brojka narasla na 527 članova.

Jedan od ključnih programa koji su doprinijeli ovom uspjehu je ZKD forum, iniciran 2019. godine, s ciljem pružanja kontinuirane edukacije i podrške knjižničarima. Forum se održavao osam puta godišnje i uključivao stručnjake iz različitih područja, pružajući priliku za raspravu o najnovijim trendovima i izazovima u knjižničarstvu. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske prepoznalo je važnost ovog programa, pružajući mu podršku.

Unatoč izazovima kao što su pandemija bolesti COVID-19 i potres u Zagrebu, Zagrebačko knjižničarsko društvo je uspješno prilagodio format foruma, prebacivši se na online platforme kada je to bilo potrebno. Tako je tokom 2020. godine, sedam od osam planiranih foruma održano, s tri u online formatu. Kroz 2021. godinu, većina foruma održana je putem Zoom platforme, čime je omogućena veća dostupnost i uključivanje sudionika iz cijele Hrvatske i šire regije, uključujući Bosnu i Hercegovinu, Sloveniju i Srbiju. ZKD forum je 2021. godine privukao 719 sudionika, od kojih većina nisu bili članovi Društva, što ukazuje na širenje dosega i utjecaja ovog programa. Sudionici su dolazili iz različitih vrsta knjižnica, uključujući narodne, školske, visokoškolske i specijalne knjižnice, te su se bavili raznolikim temama poput digitalne transformacije, prilagodbe knjižnica tokom pandemije, brendiranja kulturnih institucija i promicanja integracije nacionalnih manjina.

Osim edukativnog aspekta, ZKD forum je također nagrađivan za svoj doprinos knjižničarskoj struci. Krajem 2020. godine, Zakladni odbor Zaklade Dr. Ljerka Markić-Čučuković dodijelio je nagradu ZKD forumu za promicanje knjižničarske struke. Ova priznanja potvrđuju važnost i uspješnost ZKD foruma kao ključne platforme za kontinuirano stručno usavršavanje knjižničara. Programi ZKD foruma pokrivaju širok spektar tema koje su relevantne za knjižničare iz različitih institucija, čime se potiče razmjena znanja i iskustava te osnažuje knjižničarska zajednica. Sve u svemu, Društvo je kroz svoje aktivnosti i programe, posebno ZKD forum, značajno doprinijelo profesionalnom razvoju knjižničara u Hrvatskoj, unapređenju knjižničarske struke i jačanju knjižničarskih zajednica, što je prepoznato i nagrađeno na nacionalnom nivou.

Povećanje aktivnosti i posjećenosti mrežne stranice Zagrebačkog knjižničarskog društva od 2019. do 2022. godine svjedoči o uspješnom prilagođavanju digitalnom okruženju i efikasnom korištenju online platformi za komunikaciju i angažman članstva. Uvođenje novih podstranica, redovito ažuriranje sadržaja i modernizacija dizajna stranice čini se da su doprinijeli povećanju interakcije i privlačenju većeg broja posjetitelja.

Osim toga, rast broja objava na mrežnoj stranici ukazuje na kontinuiranu angažiranost Društva u dijeljenju važnih informacija, novosti i resursa s članstvom i širom javnošću. To ne samo da jača povezanost unutar zajednice knjižničara već i pruža vrijedne resurse i informacije onima izvan Društva koji su zainteresirani za knjižničarsku struku.

Povećanje broja posjeta i jedinstvenih posjetitelja svjedoči o rastućem interesu za aktivnostima i resursima koje nudi Društvo putem svoje mrežne stranice. To ukazuje na važnost održavanja digitalne prisutnosti i kontinuiranog unapređenja online platformi kako bi se osiguralo da Društvo ostane relevantno i privlačno u digitalnom dobu.

U konačnici, ovi podaci sugeriraju da je Zagrebačko knjižničarsko društvo uspješno iskoristilo mogućnosti digitalne komunikacije i online resursa kako bi poboljšalo svoju vidljivost, angažman članstva i doprinos knjižničarskoj zajednici u Hrvatskoj i šire.

Osim broja pratitelja na društvenim mrežama, važno je istaknuti i rast aktivnosti i angažmana publike na tim platformama. Od 2019. do 2022. godine, bilježi se značajan porast u broju objava i interakcija s pratiteljima, što svjedoči o sve većoj privlačnosti i relevantnosti sadržaja koji Zagrebačko knjižničarsko društvo dijeli.

Uz to, uvođenje novih rubrika na mrežnoj stranici i društvenim mrežama dodatno je obogatilo ponudu sadržaja i omogućilo ciljanije usmjeravanje komunikacije prema različitim interesima i potrebama publike. Ove nove rubrike, poput „Daj 5 za bolji svijet“, „Jel se piše kaj o tome?“ i "Klikom do usavršavanja", pružaju dodatne informacije, inspiraciju i edukaciju članovima i široj publici, čime se dodatno jača povezanost i vrijednost koju Zagrebačko knjižničarsko društvo pruža.

Također, važno je istaknuti i ulogu vizualnog identiteta i kvalitete vizualnog sadržaja u privlačenju pažnje publike na društvenim mrežama. Korištenje alata poput "Canva" za izradu vizuala omogućava konzistentnost i prepoznatljivost brenda, što dodatno jača percepciju Zagrebačkog knjižničarskog društva kao relevantnog i profesionalnog izvora informacija.

Sve ove aktivnosti i napredak u digitalnoj prisutnosti i angažmanu svjedoče o uspješnom prilagođavanju i iskorištavanju digitalnih alata za promociju, informiranje i povezivanje s publikom. Uz kontinuirano unapređenje sadržaja i strategija komunikacije, Zagrebačko

knjižničarsko društvo nastavlja jačati svoju ulogu kao ključni resurs i podrška knjižničarskoj zajednici u Hrvatskoj i šire.

Iz analize razdoblja od 2020. do 2022. godine, možemo primijetiti značajne promjene u aktivnostima ZKD biciklista, posebno u kontekstu pandemije bolesti COVID-19. Dok su u 2019. godini bilježene brojne aktivnosti poput biciklističkih događaja, međunarodnih manifestacija i izložbi, 2020. godina donosi prilagodbe i odgode planova zbog pandemijskih ograničenja.

Pandemija je rezultirala odgodom petodnevne međunarodne biciklijade "*Cycling for Libraries* Zagreb – Rijeka" i drugih biciklističkih događaja, što je predstavljalo izazov za organizacijski odbor. Unatoč tim poteškoćama, članovi ZKD biciklista nastavili su aktivno promovirati svoj rad putem različitih inicijativa poput izložbi, radijskih emisija i virtualnih događaja.

U 2021. godini, aktivnosti ZKD biciklista prilagođene su novonastaloj situaciji, uključujući sudjelovanje u virtualnoj humanitarnoj utrci "53NJA" i suradnju na projektima poput "Zelena knjižnica za zeleni Zagreb". Ova prilagodba omogućila je članovima da i dalje promoviraju svoj rad i doprinose zajednici, unatoč ograničenjima putovanja i okupljanja.

U 2022. godini, ZKD biciklisti nastavljaju s prilagodbama i promocijom svog rada, pri čemu se održavaju aktivnosti poput biciklijada i suradnje na projektima, uz korištenje različitih komunikacijskih kanala za promociju.

U usporedbi s 2019. godinom, razdoblje od 2020. do 2022. godine karakteriziraju prilagodbe i promjene u aktivnostima ZKD biciklista, koje su rezultat pandemijskih ograničenja i potrebe za virtualnom komunikacijom. Unatoč tim izazovima, članovi su uspjeli zadržati kontinuitet u promociji svog rada i doprinosa knjižničarskoj zajednici.

Zagrebačko knjižničarsko društvo pokrenulo je 2021. godine novu radnu skupinu pod nazivom Novi informacijski stručnjaci (NIS) kako bi doprinijeli razvoju knjižničarstva kroz raznolika iskustva, svježije perspektive i inovativne ideje.

Skupina okuplja knjižničare različitih pozadina, uloga i razina iskustva, kao i studente završnih godina studija knjižničarstva, s ciljem doprinosa napretku struke. Članovi grupe NIS su organizirali niz projekata poput izložbi, performansa, karaoke zabave i interaktivne mape hrvatskih autora kako bi promovirali knjižničarstvo i povećali angažman lokalne zajednice.

Grupa NIS surađivala je s raznim organizacijama poput Tehničkog muzeja "Nikola Tesla" i Uredništva društvenih mreža ZKD-a kako bi ostvarili svoje projekte i proširili svoj utjecaj.

Članovi grupe NIS predstavili su svoj rad na raznim događanjima poput konferencija, foruma i svjetskih kongresa kako bi podijelili svoje ideje i iskustva s drugim stručnjacima iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti.

Kroz ove aktivnosti, članovi grupe NIS pokazali su svoju predanost promicanju knjižničarstva, kreativnost u kreiranju projekata te sposobnost suradnje i partnerstva s drugim organizacijama. Njihov rad nastavlja obogaćivati knjižničarsku zajednicu i inspirirati nove generacije knjižničara da se angažiraju u promicanju kulture i znanja.

Kroz godine, glasilo "Novi uvez" je pokazao tendenciju diversifikacije tema, što odražava širinu interesa knjižničarske zajednice. Osim toga, uvođenje novog formata objavljivanja članaka kao zasebnih PDF-ova omogućilo je bolju prilagodljivost časopisa potrebama čitatelja i promjenama u knjižničarstvu.

Odluka Zagrebačkog knjižničarskog društva o pokretanju e-biltena "Bez uveza" pokazuje fleksibilnost i sposobnost prilagodbe novim trendovima u komunikaciji. Kroz ovaj e-bilten, Društvo pruža brže i češće informacije o događajima i aktivnostima, što može poboljšati angažman članova i potaknuti suradnju unutar knjižničarske zajednice.

Odluka da su obje publikacije - "Novi uvez" i "Bez uveza" - dostupne u dijamantnom otvorenom pristupu pruža mogućnost šireg dijeljenja znanja i informacija. To potiče transparentnost i dostupnost stručnih informacija ne samo članovima Društva, već i široj javnosti te može doprinijeti razvoju knjižničarske struke.

Kroz objavljivanje znanstvenih, preglednih i stručnih članaka, "Novi uvez" pruža platformu za stručno usavršavanje članova knjižničarske zajednice. Ovo je važno s obzirom na brze promjene u tehnologiji i praksama knjižničarstva, gdje je kontinuirano učenje ključno za održavanje visoke kvalitete usluga.

Obje publikacije imaju važnu ulogu u promociji knjižničarstva kao struke te u podizanju svijesti o važnosti knjižnica u društvu. Kroz prikaze aktivnosti knjižnica, intervju, izvještaje i druge sadržaje, čitatelji mogu bolje razumjeti ulogu i doprinos knjižničara u zajednici.

U cjelini, ove publikacije predstavljaju važan alat za informiranje, educiranje i povezivanje knjižničarske zajednice, te doprinose jačanju uloge knjižnica u društvu.

Zagrebačko knjižničarsko društvo je od 2020. do 2022. godine pokazalo izvanredan rast i razvoj, ostajući najveće regionalno knjižničarsko društvo u Hrvatskoj. Kroz svoje programe doprinijelo je profesionalnom razvoju knjižničara, unapređenju knjižničarske struke i jačanju knjižničarskih zajednica. Unatoč izazovima koje je donijela pandemija bolesti COVID-19, Društvo se uspješno prilagodio prelaskom na online platforme, čime su održali kontinuitet svojih aktivnosti i povećali dostupnost programa. Njihove digitalne prilagodbe povećale su angažman članova i privukle širu publiku. Njihove aktivnosti su prepoznate i nagrađene, što potvrđuje značaj i uspješnost njihovog rada u knjižničarskoj zajednici.

Djelovanje Zagrebačkog knjižničarskog društva za vrijeme pandemije bolesti COVID-19

Sažetak

Cilj ovog rada je odgovoriti na pitanje kako je pandemija bolesti COVID-19 utjecala na djelovanje Zagrebačkog knjižničarskog društva (ZKD), odnosno uolikoj mjeri prelazak na online način rada doprinosi djelovanju knjižničarskog društva. Analizom godišnjih izvještaja, publikacija društva te objava na mrežnim stranicama, prikupljeni su potrebni podaci za konkretne zaključke. Očekivani ishod rada je konkretna informacija o djelovanju Zagrebačkog knjižničarskog društva u godinama pandemije bolesti COVID-19, točnije od 2020. godine do prve polovice 2022. godine.

Također, podaci o radu Društva u periodu od 2020. do 2022. godine bit će uspoređeni s 2019. godinom kako bi se jasnije vidjele razlike i prilagodbe u radu Društva, s obzirom na pandemiju bolesti COVID-19. Ovo uključuje analizu broja članova, aktivnosti, događanja i projekata kako bi se prikazala sveobuhvatna slika o transformaciji i prilagodbi Društva u ovim izazovnim vremenima.

Nadalje, rad će pokazati koliko je prilagodba aktivnosti na online ili hibridnu varijantu pomogla ili odmogla u sveukupnom djelovanju Zagrebačkog knjižničarskog društva. Posebna pažnja bit će posvećena utjecaju digitalizacije na dostupnost i angažman članova te kako su virtualne platforme omogućile održavanje kontinuiteta edukativnih i profesionalnih programa.

Cilj je istaknuti ključne lekcije i strategije koje mogu služiti kao smjernice za daljnji razvoj i unapređenje knjižničarske struke u digitalnom dobu.

Ključne riječi: Zagrebačko knjižničarsko društvo, covid, diplomski rad

Summary

The aim of this thesis is to address how the COVID-19 pandemic impacted the operations of the Zagreb Library Association (ZLA), specifically examining the extent to which the shift to online work contributed to the functioning of the association. By analyzing annual reports, publications of the association, and posts on their websites, the necessary data was gathered to draw concrete conclusions. The expected outcome is a detailed insight into the activities of the Zagreb Library Association during the COVID-19 pandemic years, specifically from 2020 to the first half of 2022.

Additionally, the data on the association's operations from 2020 to 2022 will be compared with the year 2019 to clearly highlight the differences and adjustments in their activities due to the COVID-19 pandemic. This includes an analysis of membership numbers, activities, events, and projects to provide a comprehensive picture of the association's transformation and adaptation during these challenging times.

Furthermore, the thesis will explore how the adaptation of activities to online or hybrid formats has either aided or hindered the overall functioning of the Zagreb Library Association. Special attention will be given to the impact of digitalization on the accessibility and engagement of members, as well as how virtual platforms have enabled the continuity of educational and professional programs.

The goal is to highlight key lessons and strategies that can serve as guidelines for the further development and enhancement of the library profession in the digital age.

Key words: Zagreb library association, covid, MA thesis

Prilozi

Intervju s m. sc. Alkom Stropnik, knjižničarskom savjetnicom

M. sc. Alka Stropnik, knjižničarska savjetnica, rođena je 1969. godine u Zagrebu. 1997. godine završava studij rusistike i polonistike te 1999. godine studij bibliotekarstva. Poslijediplomski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti završava 2010. godine te stječe zvanje magistre znanosti. Stručno zvanje više knjižničarke stječe 2013. godine, a 2018. godine zvanje knjižničarske savjetnice. Po završetku studija 1997. godine, radi kao knjižničarka u osnovnoj i srednjoj školi, potom od 2011. na Odjelu za mladež Knjižnice Medveščak zatim prelazi u Matičnu i razvojnu službu Knjižnica grada Zagreba na mjestu stručne suradnice za školske knjižnice na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Članica je Hrvatskog knjižničarskog društva i Zagrebačkog knjižničarskog društva od 2001. godine. U dva mandata 2018. do 2020. godine te ponovo 2020. do 2022. godine izabrana je za predsjednicu Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Pitanja za intervju strukturirana su po pojedinim segmentima djelovanja Zagrebačkog knjižničarskog društva: rad Uredništva ZKD Foruma, rad Uredništva društvenih mreža ZKD-a, rad ZKD Biciklista, rad Uredništva ZKD avantURA te njihove aplikacije, rad grupe Novi informacijski stručnjaci, rad glasila ZKD-a: Novi uvez i Bez uveza, rad Upravnog odbora ZKD-a, porast članova ZKD-a te zadnje pitanje otvorenog tipa.

1. S obzirom na novonastalu situaciju zbog širenja virusa COVID-19 te uvođenja „lock down-a“, na koji način se Uredništvo ZKD Foruma prvotno prilagodilo ?

Prva dva mjeseca, odnosno od ožujka do lipnja 2020. godine smo čekali da vidimo što će se u stvari događati. Radi li se o nečem samo privremenom, kratkotrajnom i zapravo nismo ništa poduzeli u početku. Kada smo u lipnju vidjeli da se neće to tako brzo promijeniti, djelovali smo na dvije razine. Jedno je bila nabava licence za Zoom platformu, da možemo nastaviti rad u online formatu, a drugo je krajem kolovoza i u rujnu, jer smo željeli nadoknaditi broj izgubljenih foruma, odnosno neodržanih foruma. Zadnji je Forum održan u veljači, taman prije lockdowna, jer je onda već u ožujku bio i potres i lockdown. Sljedeća dva Foruma, krajem kolovoza i u rujnu održali smo u formi radionica, ali pod epidemiološkim mjerama, s maksimalnim brojem od 20 sudionika.. Nakon toga smo vidjeli da neće biti moguće više održavati radionice uživo, stoga su posljednja tri ZKD foruma u 2020. održana preko Zoom

platforme. I to su, isto tako, bile radionice koje su se odnosile na međusobnu komunikaciju, na podršku, razumijevanje i toleranciju, što je opet bilo prigodno i povezano s okolnostima i situacijama koje su nam se događale: potres i problemi na poslu i lockdown. Zajednički naziv tog ciklusa radionica bio je „U potrazi za izgubljenim živcima“ jer svatko se nosio s time na drugačiji način.

1.1. Uzevši u obzir da je pandemija bolesti COVID-19 trajala do sredine 2022. godine, jesu li se postupno uvodile promjene u načinu rada Uredništva ili su implementirane odjednom?

Uvodile su se postepeno. Prvo smo imali tu pauzu čekanja da vidimo što će biti. Onda smo pokušali uživo sa manjim brojem sudionika i epidemiološkim mjerama.

Onda smo prešli u online format i cijelu sljedeću godinu, 2021., smo sve ZKD forume održavali online. No, bez obzira na format ZKD foruma održavali smo i online radionice na kojima se zbog drugačijeg načina rada, broj sudionika organiziravao na manji. Tijekom 2022. i 2023. godine nastavljamo kombinirati ZKD forum online i uživo, kako se mijenjaju okolnosti tj. propisane mjere mijenjaju. Mi se prilagođavamo i održavamo ZKD forum u tri formata: većina ZKD foruma od osam godišnjih održavaju se online, barem jedan do dva godišnje održavaju se hibridno, te ostali idu uživo u vidu radionice (u fizičkom prostoru) i konkretne pomoći članovima.

Krajem 2020. godine održane su dvije online radionice koje nismo snimali.

Međutim, nakon toga svi ZKD forumi koji su održani, a da nisu radionice, su snimani i objavljeni na YouTube kanalu ZKD-a. Na snimanje ZKD foruma smo se odlučili jer su kolege iskazali veliki interes za pojedine teme pišući u chatu kako *nažalost, neće moći ostati do kraja*, Snimanje ZKD foruma, i objavljivanje snimki, a u početku i izdvojenih prezentacija, pokazalo se kao pun pogodak

Od pokretanja ZKD foruma uživo imamo prijave, odnosno svi koji namjeravaju doći se prijavljuju preko Google obrasca da znamo koliko sudionika dolazi i da možemo u dovoljnom broju primjeraka pripremiti promotivne materijale, ako ih imamo vezane za tu temu. Prijave su također važne jer je kolegama važna potvrda o prisustvu, ne samo zbog poslodavca koji ga pušta na ZKD forum, već i zbog dobivanja bodova za napredovanje, jer je ZKD, neformalni oblik edukacije koji se priznaje za napredovanje. Kod tih prijava online foruma, Zoom platforma ima ograničenje, barem u ovom našoj licenci, na sto sudionika.

Međutim, za pojedine je ZKD forume interes bio toliko velik da je postojala lista čekanja, i ako se u prvih deset minuta ne prijave oni koji su se ranije registrirali, onda kolegica „pušta“ one

koji su na listi čekanja. Jasno nam je da se između prijave i početka ZKD foruma može dogoditi da se razbolite, ili, ako ste u školi, morate na zamjenu, pa ne možete gledati i sl. No, mislili smo, a mislimo i dalje na takve situacije, pa zato i dalje snimamo sve ZKD forume, sve koji nisu radionice, jer je u njima drugačiji način rada, više se govori o nekakvim osobnim problemima.

1.2. Je li novonastala situacija utjecala na organizaciju foruma te ako jest, na koji način (kako se Uredništvo ZKD Foruma prilagodilo)?

Da, utjecala je i prilagođavali smo se, kako su se okolnosti oko nas mijenjale, tako smo se i mi prilagođavali. Isto tako i naši članovi, odnosno sudionici ZKD foruma, jer nisu samo članovi ZKD-a sudjelovali na forumu. Od prvog ZKD foruma šaljemo sudionicima evaluacijski obrazac i prema interesima i potrebama sudionika radimo nove sadržaje, odabiremo teme.

1.3. Je li prelazak na online održavanje Foruma utjecalo na dostupnost izlagača te na broj sudionika?

Prelazak u online format jest utjecao na dostupnost izlagača i na broj sudionika, u istinu je. Prve godine održavanja ZKD foruma uživo interes je bio jako velik i to jesu prvenstveno bili naši članovi. No, dolazili su knjižničari iz okolnih županija (npr. Krapinsko-zagorske, Karlovačke ma i dr.), a ponekad i kolege iz udaljenijih županija (npr. Splitsko-dalmatinske, Brodsko-posavske itd.), ali u manjem broju.

Online format je gotovo udvostručio broj sudionika, jer se proširio na cijelu Hrvatsku, ali i izvan Hrvatske. Pratili su nas kolege iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije. Što se fantastično i vidljivo iz statistike koju uredništvo radi za godišnji izvještaj. Točne podatke znamo jer se svi sudionici moraju registrirati, a jedno od pitanja je i država iz koje dolaze. Naravno da je dostupnost izlagača bila veća, a troškovi manji. Za online ZKD forum bilo jednostavno pozvati kolege iz Slovenije i iz drugih zemalja pa smo postali otvoreniji. Izlagačima i sudionicima koji su iz Hrvatske također je bilo jednostavnije i praktičnije jer nisu morali gubiti vrijeme na putovanje, znači i manje putnih troškova i troškova smještaja. Efekt je bio odličan.

1.4. Je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na odabir tema ?

Područje Zagreba bilo je specifično jer ga je u ožujku 2020. godine pogodio i potres. Stoga su teme, koje smo imali bile kako se nositi sa stresom, i krizno upravljanje knjižnicom i dr.

Dakle, okolnosti su direktno utjecale na odabir tema, pogotovo krajem 2020. i početkom 2021. godine.

1.5. Kad sumiramo podatke, po Vašem mišljenju, je li Uredništvo ZKD Foruma uspješno iskoristilo transformaciju koju je potaknula pandemija bolesti COVID-19?

Transformaciju smo iskoristiti na najbolji mogući način. Uredništvo se snašlo, brzo reagiralo i u stvari ne samo da smo održali kontinuitet ZKD foruma, već smo i povećali broj sudionika i broj izlagača. Dostupnost ZKD foruma više nije bila samo za knjižničare iz Zagreba i okolnih županija, već i cijele Hrvatske, ali i izvan nje. Tako da mogu reći da smo “iskoristili” tu situaciju s COVID-om.

2. S obzirom da je, nevezano za pandemiju bolesti COVID-19, došlo do restrukturiranja Uredništva društvenih mreža s početkom 2020. godine te su se aktivnosti na društvenim mrežama pojačale, smatrate li da se utjecaj pandemije može pratiti u radu Uredništva društvenih mreža ZKD-a, ako da, na koji način?

U 2019. godini početak je priče s društvenim mrežama ZKD-a. Tijekom 2019. godine samo je kolegica Marija Šimunović objavljivala sadržaje koji nisu bili autorski (njezini), već je prosljeđivala informacije iz hrvatskog i svjetskog knjižničarstva, kao i sadržaje vezane uz kulturu. S obzirom da smo imali puno ideja zaključili smo da je to preobiman posao za samo jednu osobu, pa krajem 2019. godine raspisujemo javni poziv za članove uredništva društvenih mreža. Uredništvo s radom započinje početkom 2020. godine.

Zanimljivost vezana uz rad uredništva je da početkom 2020. godine još uvijek nema Covid-a i razmišlja se koje teme i rubrike uvesti. Međutim, dolaskom Covid-a, i mijenjanjem načina života (ograničen dolazak i održavanje programa u svim ustanovama u kulturi, od knjižnica, kazališta do koncertnih dvorana) uredništvo uviđa da svima trebaju informacije, kulturni sadržaji i podrška općenito. Tako se u prvih šest mjeseci rada uredništva i objavljivanja takvih sadržaja, uglavnom prosljeđivanih, u uredništvu zaključuje da nema smisla samo dijeliti tuđe sadržaje, vrijeme je da mi stvorimo svoje. Na sastancima uredništva članovi predlažu različite rubrike, dogovaraju zaduženja tko će „pokrivati“ koju temu, a broj se rubrika s vremenom povećava. I to se pokazalo kao odlična stvar. U početku smo predstavljali knjižnice koje djeluju na području ZKD-a, pa smo predstavljali kolege iz društva „Lica ZKD-a“ (članove uredništava, Upravnog odbora i druga radna tijela, uredništvo Novog uveza i dr.), jer smo društvo s velikim brojem članova i nemoguće je da se svi znaju, potom smo omogućili putovanja kroz knjižnice

iz Europe i svijeta kroz rubriku „Knjižničarski putopis“ , obavijesti o usavršavanju, kroz rubriku „Klikom do usavršavanja“, Podcast ZKDruškanje, „Zaposli se“ i mnoge druge stalne rubrike.

2.1. Smatrate li da, kad pogledamo statistiku rada Uredništva društvenih mreža od 2020. do 2022. te usporedimo s godinom prije pandemije, 2019., bi se moglo reći da je Uredništvo društvenih mreža pametno iskoristilo utjecaj pandemije bolesti COVID-19, odnosno, dobilo veliki „boom“ upravo zbog (ili zahvaljujući) ograničenjima nastalim zbog širenja virusa COVID-19?

Da, apsolutno da. U tom je periodu intenziviran rad Uredništva društvenih mreža, baš je bio pravi “boom” aktivnosti i sadržaja na društvenim mrežama ZKD-a te 2020. godine koju smo na neki način sretno iskoristili.

3. ZKD Biciklisti, moglo bi se reći, najjače su pogođeni epidemiološkim mjerama za vrijeme Pandemije bolesti COVID-19. Na koji način se radna grupa ZKD Biciklisti prilagodila novonastaloj situaciji?

Naravno, za vrijeme pandemije s jedne strane je bio taj šok jer se nije smjelo družiti i, bez obzira što su biciklisti provodili aktivnosti na otvorenom, ipak smo bili u prvih godinu dana oprezni. Htjeli smo se pridržavati mjera i uvjeriti se da je u istinu sigurno za sve sudionike jer sudionici ZKD biciklijada nisu samo članovi ZKD-a, nego je to i građanstvo, simpatizeri knjižnica.

3.1. Projekt Cycling for Libraries Hrvatska 2020. morao je biti otkazan. Na koji način se to odrazilo na rad grupe ZKD Biciklisti?

Cijelu 2019. godinu planirali smo održati višednevnu međunarodnu biciklijadu. Hrvatska je trebala predsjedati Europskom unijom 2020. godine čije bi središte bilo u Zagrebu, a iste je godine Rijeka trebala biti Europska prijestolnica kulture. Međunarodnom smo biciklijadom namjeravali povezati Zagreb i Rijeku. Za održavanje biciklijade bilo apsolutno je već sve dogovoreno, od smještaja, lokacija za stanke, obilaska knjižnica u svakom mjestu/gradu koji prolaze pojedine etape, troškova (prehrane, smještaja, promotivnih materijala), napravljena je posebna mrežna stranica sa svim informacijama, na hrvatskom i engleskom, stvarno je sve bilo dogovoreno.. U prvih tjedan dana zaprimili smo 20 prijava kolega izvan Hrvatske, interes je bio velik. Nažalost, morali smo zbog Covid-a sve zaustaviti. Prvo su zbog Covid-a granice između država bile zatvorene, potom i zato što su sudionici trebali biti smješteni u skupnim smještajima, po planinarskim domovima i hostelima. Na početku smo biciklijadu samo

odgodili za godinu dana, no kako Covid i epidemiološke mjere nisu prestajale, na kraju smo biciklijadu morali otkazati.

4. Nadovezujući se na prethodno poglavlje, pokrenuo se projekt i osnovalo Uredništvo za ZKD avanTURE. Koja je bila motivacija iza osnivanja ZKD avanTURA te na koji način se prilagodilo djelovanje epidemiološkim mjerama?

Upravo zbog ograničenja (skupnog) druženja uživo i kretanja te rada od kuće, online nastave i prevelikog boravka u zatvorenom, željeli smo potaknuti sve na kretanje.

Na kretanje biciklom, pješice - hodanjem ili trčanjem. Zbog toga smo, osmislili web aplikaciju ZKD avanTURA. Osmišljena je tako da se u dvije različite ture, jedna je po Zagrebu, druga po Zagrebačkoj županiji, virtualno obilaze knjižnice koje su na području našeg Društva. Osmišljena je virtualna karta koja prikazuje pravu kilometražu od središta ZKD do određene knjižnice. U aplikaciji se registrira, odabire tura, a onda se hoda/trči/vozi. Ne mora se hodati od Zagreba do npr. Vrbovca, nego se može hodati bilo gdje po Zagrebu, po parku ili voziti bicikl, u mobitelu se snimaju prijeđeni kilometri, a potom to prijavljuje u aplikaciju. U dogovoru sa sponzorima (nakladnicima) dogovorene nagrade, knjige i virtualna kava s autorom. Dizajnirane i izrađene 3D medalje, a sve sa svrhom da se ljudi pokrenu, da budu na zraku, a opet na sigurnom i da to nije skupno.

5. Radna grupa Novi informacijski stručnjaci osnovana je su „usred“ pandemije bolesti COVID-19. Što Vas je motiviralo da se oformi takva grupa?

Novi informacijski stručnjaci (NIS), odnosno osnivanje radne grupe nije vezano uz pandemiju. Radna grupa je osnovana s glavnim ciljem motiviranja mladih kolega, bilo da su studenti pa će tek postati kolege ili su tek započeli s radom u knjižnici da se aktivno uključe u rad Zagrebačkog knjižničarskog društva. Pozvali smo ih da se aktiviraju u društvu, dajući im prostor za djelovanje, za stvaranje vlastitih projekata za koje možda nemaju mogućnosti i podršku na radnom mjestu, u knjižnici u kojoj su zaposleni. Drugi važan cilj nam je bio da se povežu mladi iz različitih vrsti knjižnica, da studenti dobe uvid što je sve knjižničarstvo, jer jedno je učiti na fakultetu u teoriji, a drugo je razmjena vlastitih iskustava.

5.1. S obzirom da ne možemo pratiti rad grupe prije epidemioloških mjera, možemo li zanemariti utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na njihov rad i ograničenja u mogućnostima provođenja projekata?

Da, može se zanemariti utjecaj pandemije na rad NIS-ovaca, pa čak i na rad bilo kojeg drugog uredništva ili radne grupe. Za vrijeme pandemije sastanci svih uredništava i radnih grupa održavali su se preko Zoom platforme. NIS-ovci su se od početka sastajali uživo, vani na otvorenom, da se bolje upoznaju i povežu. Nakon toga su, zbog drugih životnih obaveza dogovorili sastanke u ritmu jedan mjesec online, a drugi uživo. Projekti koje su NIS-ovci radili bili su uglavnom online formata (pitalice, karte i sl.) pri čemu su puno surađivali s Uredništvom društvenih mreža. Neki od projekata provodili su se uživo, poput flash moba u Tehničkom muzeju, tako je pandemija imala minimalan utjecaj na provođenje projekata.

6. S glasilima Zagrebačkog knjižničarskog društva – Novi uvez i Bez uveza ponovo se povlači pitanje utjecaja pandemije bolesti COVID-19 uzevši u obzir da oba glasila izlaze u digitalnom obliku. No, na koji način su se uredništva glasila prilagodila radu u skladu s epidemiološkim mjerama?

Glasilu Novi uvez izlazi već niz godina u online formatu, a sastanci uredništva, kako sam već ranije rekla, održavali su se online, tako da tu utjecaja pandemije nije bilo. E-bilten Bez uveza pokrenut je iz razloga što Novi uvez ima ritam izlaska dva puta godišnje, te novosti o događanjima i aktivnostima u knjižnicama do objave više i nisu novosti. Stoga se Novi uvez profilirao u časopis za objavu stručnih članaka, a Bez uveza u bilten koji izlazi svaka dva mjeseca, s kraćim tekstovima, prati obilježavanja određenih datuma, obljetnica i aktivnosti u knjižnicama i sl. Tijekom pandemije sva su uredništva, radne skupine, a također Upravni i Nadzorni odbor, imala mogućnost korištenja Zoom platforme za svoje sastanke. Danas se online sastanci održavaju prema potrebi, ako članovi nekog uredništva ili tijela tako odluče. Znači, i tu se dogodila maksimalna prilagodba.

6.1. Je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na teme o kojima se pisalo?

Na rad uredništava pandemija nije utjecala, no naravno da su teme u početku bile vezane uz pandemiju te posebno uz potres jer u Zagrebu je bila specifična situacija. Stradale su i škole, osnovne i srednje koje su u centru grada, knjižnica Filozofskog fakulteta, Pravnog fakulteta i druge knjižnice. Mnoge su knjižnice djelovale su u otežanim uvjetima, privremeno ili na duži rok (neki još uvijek nisu u svojim matičnim ustanovama, zgradama). Znači puno je knjižnica bilo oštećenih u potresu i naravno da se to pratilo u našim glasilima te se, isto tako, kasnije pratila njihova obnova i povratak.

7. Na koji način je pandemija bolesti COVID-19 utjecala na rad Upravnog odbora Zagrebačkog knjižničarskog društva?

Upravni odbor nastavio je redovno raditi, za aktivnost se koristila Zoom platforma tako da nije bilo prekida rada.

7.1. Je li komunikacija s Ministarstvom kulture i medija te Gradom Zagrebom bila otežana zbog epidemioloških mjera?

Nije se osjetio utjecaj pandemije zato što direktne komunikacije s Ministarstvom kulture i medija te Gradom nema. Odnosno, sva prijava programa i predaja izvještaja još od 2018. godine ide online, preko posebnih aplikacija e-pisarnica, tako da tu uopće nije bilo problema.

7.2. Je li se pandemija bolesti COVID-19 odrazila na financijsku potporu za projekte? Ako jest, na koji način?

Isto tako pandemija se nije odrazila na financijsku potporu. ZKD forum je financiralo Ministarstvo kulture i medija (MKM) od 2019. godine, a to radi redovno i danas. Tijekom godina iznos je neznatno povećan. Odobrenja financiranja nema, ako se ne prethodno dobivena sredstva ne opravdaju i ako tražena sredstva nisu dobro obrazložena. Grad Zagreb je u 2020. godini, nevezano uz pandemiju, povećao sredstva za trećinu prvotnog iznosa. Na temelju pojačanog rada ZKD-a, vidljivog iz godišnjih izvještaja za 2018. i 2019. godinu, u 2020. godini smo dobili 30% veća sredstva. ZKD je 2020. godine planirao obilježiti 45. godina djelovanja Društva. No, tu obljetničku godinu nismo mogli proslaviti uživo. Stoga smo MKM-u prijavili izdavanje *Spomenice* i dobili sredstva za sufinanciranje njezinog tiskanja.

Također, te 2020. godine planirali smo biti suorganizatori stručnog knjižničarskog skupa u Subotici, zajedno sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatskom čitanicom i Gradskom knjižnicom Subotica. MKM je odobrilo sredstva za taj skup sa Suboticom, no onda su nas tijekom pandemije tražili, kao i sve ostale, da se očitujemo hoćemo li mi taj program realizirati, odnosno da nam umanje sredstva ako će se djelomično realizirati, ili povuku sredstva – ako uopće neće. Međutim, skup smo organizirali preko Zoom platforme, te smo sve troškove realizirali osim troška prijevoza predavača, jer nije bilo potrebe za tim.

8. Od kraja 2018. do kraja 2022. godine, Zagrebačko knjižničarsko društvo bilježi porast od 107 članova, od kojih se 35 učlanilo za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Kako se može gledati na taj broj novih članova u odnosu na prijašnji prosjek novih

članova? (npr. 50-ak novih članova u razdoblju od 2014—2016. godine te 50-ak novih članova 2018.)

Od 2018. kada sam preuzela Zagrebačko knjižničarsko društvo, radilo se na ažuriranju baze u kojoj je bilo 370 upisanih članova. Pregledom baze članova i uplata članarina, ustanovilo se da mnogi *članovi* nisu uplaćivali. Provjerom članova, kontaktiranjem i uređenjem, baze broj stvarnih članova je još nešto pao. Međutim, te 2018. upisano je novih 50 članova, a razlika između 2018. i 2019. je bila 72 nova člana. Od tada je usporeniji rast članova, no to nije zabrinjavajuće, jer neke članove “gubimo” odlaskom u mirovinu (uglavnom više ne obnavljaju članstvo), a “dobivamo” mlađe kolege se onda učlanjuju u Društvo. Dakle, u plusu smo, jer kontinuirano raste broj članova.

8.1. Prema Vašem mišljenju, je li pandemija bolesti COVID-19 utjecala na upis novih članova u Zagrebačko knjižničarsko društvo? Ako jest, na koji način?

Na upis članova nije utjecala pandemija. Međutim, pandemija je izuzetno puno utjecala na praćenje sadržaja društvenih mreža tako da trenutno imamo više od 3100 pratitelja.

8.2. Je li Zagrebačko knjižničarsko društvo imalo poteškoća s dosegom novih članova s obzirom na epidemiološke mjere?

Nije, upravo zbog povećanog broja pratitelja, članova i ne članova.

9. Za kraj, kao predsjednica Društva za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, koji su Vaši dojmovi o djelovanju Zagrebačkog knjižničarskog društva te imate li kakvih dodatnih komentara a da nisu bili spomenuti u prethodnim pitanjima?

Stvarno mogu biti zadovoljna da smo svi u Zagrebačkom knjižničarskom društvu brzo i dobro reagirali na to što nas je sve zadesilo 2020. godine. Tako da nismo pali niti članstvom, niti aktivnošću osim ZKD biciklista, koji su specifična radna grupa s drugačijim aktivnostima. No, druga uredništva i radne grupe su dobro reagirale, povećan je broj članova, na društvenim mrežama je povećan broj sadržaja i pratitelja, zadržali smo kontinuitet online čitatelja, tako da nas je na neki način ta nesreća još bolje povezala. Stvarno možemo biti zadovoljni prilagodbom sviju, u takvim izvanrednim okolnostima.

Popis grafikona

GRAFIKON 1: PRIKAZ ČLANOVA ZKD-A U PERIODU OD 2019. DO 2022. GODINE	18
GRAFIKON 2: PRIKAZ IZLAGAČA ZKD FORUMA, 2019.-2022.	
GRAFIKON 3: PRIKAZ SUDIONIKA ZKD FORUMA, 2019.-2022.	25
GRAFIKON 4: PRIKAZ SUDIONIKA ZKD FORUMA PO VRSTI KNJIŽNICE ZA 2019. G.	
GRAFIKON 5: PRIKAZ SUDIONIKA ZKD FORUMA PO VRSTI	25
GRAFIKON 6: PRIKAZ SUDIONIKA ZKD FORUMA PO VRSTI KNJIŽNICE ZA 2021.G.	
GRAFIKON 7: PRIKAZ SUDIONIKA ZKD FORUMA PO VRSTI	26
GRAFIKON 8: GRAFIČKI PRIKAZ TEMA ZKD FORUMA, 2019.-2022.	29
GRAFIKON 9: GRAFIČKI PRIKAZ BROJA OBJAVA NA MREŽNIM STRANICAMA DRUŠTVA OD 2019. DO 2022. GODINE	36
GRAFIKON 10: GRAFIČKI PRIKAZ POSJEĆENOSTI MREŽNE STRANICE DRUŠTVA OD 2019. DO 2022. GODINE	37
GRAFIKON 11: GRAFIČKI PRIKAZ PRATITELJA PO SVIM DRUŠTVENIM MREŽAMA, 2019. - 2022.	41
GRAFIKON 12: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI FACEBOOK	
GRAFIKON 13: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI INSTAGRAM	41
GRAFIKON 14: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI LINKEDIN	
GRAFIKON 15: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI TIKTOK	42
GRAFIKON 16: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI X	
GRAFIKON 17: PRIKAZ PRATITELJA I OBJAVA NA MREŽI YOUTUBE	42
GRAFIKON 18: GRAFIČKI PRIKAZ AKTIVNOSTI ZKD BICIKLISTA U PERIODU OD 2019.-2022.	47
GRAFIKON 19: GRAFIČKI PRIKAZ ČLANOVA NOVIH INFORMACIJSKIH STRUČNJAKA KOD OSNIVANJA 2021. GODINE	51
GRAFIKON 20: GRAFIČKI PRIKAZ RADA NIS-A ZA 2021. GODINU	53
GRAFIKON 21: GRAFIČKI PRIKAZ RADA NIS-A ZA 2022. GODINU	55
GRAFIKON 22: GRAFIČKI PRIKAZ RADA NOVIH INFORMACIJSKIH STRUČNJAKA, 2021.- 2022.	55

Popis tablica

TABLICA 1: PRIKAZ PRILAGODBE KGZ-A S PRIMJERIMA (CEJ, ET AL., 2021, STR. 118-125)	9
TABLICA 2: POPIS OŠTEĆENIH GRAĐEVINA GRADA ZAGREBA U POTRESU 2020.	10
TABLICA 3: GODINE OSNIVANJA REGIONALNIH DRUŠTAVA.....	14
TABLICA 4: PRIKAZ TEMA ZKD FORUMA PO GODINAMA, 2019. -2022.	26
TABLICA 5: TEME ZKD FORUMA GRUPIRANE PO SLIČNOSTI I GODINI	28
TABLICA 6: PROSTORNA RASPROSTRANJENOST SUDIONIKA ZKD FORUMA 2019. GODINE.....	30
TABLICA 7: PROSTORNA RASPROSTRANJENOST SUDIONIKA ZKD FORUMA 2021. GODINE.....	30
TABLICA 8: PRELIMINARNI PROGRAM CYCLING FOR LIBRARIES HRVATSKA	46
TABLICA 9: PRIKAZ VELIKE TURE 1 I 2	49
TABLICA 10: PRIKAZ NAGRADA POVEZANIH S ODREĐENOM TUROM	49
TABLICA 11: DIJELOVI ČASOPISA NOVI UVEZ	58
TABLICA 12: TABLIČNI PRIKAZ GLAVNIH TEMA BROJEVA NOVOG UVEZA OD 2019. DO 2022. GODINE	59
TABLICA 13: PRIKAZ DIJELOVA BILTENA BEZ UVEZA, 2021. - 2022.....	60

Bibliografija

- Bacinger, B., Mravunac, V. & Kežić Pucketić, I., 2020.. Zagrebačko knjižničarsko društvo u virtualnom okruženju. *Novi uvez, glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva*, srpanj, God. XVIII(33), str. 36-39.
- Barbarić, A., 2020.. Zagrebačko knjižničarsko društvo - dobitnik nagrade Zaklade Dr. Ljerka Markić-Čučuković za ZKD forum. *Novi uvez, glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva*, prosinac, God. XVIII(34), str. 7-8.
- Bez uveza, n.d. *Bez uveza : e-bilten Zagrebačkog knjižničarskog društva*. [Mrežno] Available at: <https://sites.google.com/view/bez-uveza/naslovnica/o-biltenu?authuser=0>
[Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].
- Cej, V., Faletar Hotvarić, I. & Maras, J., 2021. Knjižnice grada Zagreba i odgovor na izazove vremena. *Vjesnik bibliotekara hrvatske*, 64(1), str. 111-136.
- Hebrang Grgić, I., 2020.. Nakladnička djelatnost Hrvatskog knjižničarskog društva od 1940. do 2020. godine. U: A. Barbarić & M. Batur, ur. *80 godina Hrvatskoga knjižničarskog društva : 1940. - 2020. : spomenica*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, str. 27-35.
- Holcer, D., 2018. Značenje i uloga Hrvatskog knjižničarskog društva u strukovnoj zajednici. U: M. Šimunović & S. Vukasović-Rogač, ur. *Uloga stručnog knjižničarskog društva danas : u povodu 40. obljetnice osnutka Zagrebačkog knjižničarskog društva : zbornik radova*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 9-13.
- Horvat, A. & Mišetić, M., 2013. Uloga stručnog knjižničarskog društva danas. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 56(1/2), str. 1-12.
- Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.. *Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. III. 1940. - 14. III. 2000. : spomenica*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
- Machala, D., 2018.. Trendovi razvoja knjižničarskih kompetencija: uloga profesionalnih udruga. U: M. Šimunović & S. Vukasović-Rogač, ur. *Uloga stručnog knjižničarskog društva danas : u povodu 40. obljetnice osnutka Zagrebačkog knjižničarskog društva : zbornik radova*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 103-111.
- Machala, D., 2020.. Knjižničarske kompetencije u kontekstu novog normalnog - uloga nacionalne strukovne udruge. U: A. Barbarić & M. Batur, ur. *80 godina Hrvatskoga*

knjižničarskog društva : 1940. - 2020. : spomenica. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, str. 17-26.

- Martinić, L., Bily, M. & Šafran Modrić, A., 2022.. Kako je Uredništvo ZKD-a iskoristilo Canvu za promociju svojega sadržaja. *Novi uvez: glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva*, srpanj, God. XX(37), str. 2-12.
- Martinić, L. & Prusac, L., 2022. New Professionals i Novi informacijski stručnjaci - prošlost, sadašnjost, budućnost. *Novi uvez: glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva*, veljača, God. XIX(36), str. 46-53.
- Martinić, L., Šafran Modrić, A. & Štrbac, N., 2023. Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva. *Bosniaca*, Issue 28, str. 167-185.
- Matijević, I., 2020. Novi uvez – glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina* . Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 51-53.
- Mikac, R., 2020.. Covid-19 Pandemic and Crisis Management in the Republic of Croatia. *Anali hrvatskog politološkog društva*, Issue 17 (1), str. 31-55.
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2020.. *Poziv i pomoć Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu knjižnicama oštećenima u potresu*. [Mrežno] Available at: <https://maticna.nsk.hr/novosti/poziv-i-pomoc-nacionalne-i-sveucilisne-knjiznice-u-zagrebu-knjiznicama-ostecenima-u-potresu/> [Pokušaj pristupa 6. lipanj 2024.].
- Peradenić-Kotur, B., 2018.. 40 godina Zagrebačkog knjižničarskog društva. U: M. Šimunović & S. Vukasović-Rogač, ur. *Uloga stručnog knjižničarskog društva danas : u povodu 40. obljetnice osnutka Zagrebačkog knjižničarskog društva : zbornik radova*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 47-59.
- Pisarović, A., 2022. Povijesna važnost uspostave protuepidemijskih mjera učinkovitih u prevenciji zaraznih bolesti u Hrvatskoj i u svijetu. *Medica Jadertina*, Vol. 52(4), str. 277-284.
- Pšenica, F., 2020.. Novi oblik i struktura mrežnog mjesta ZKD-a u 2020. godini. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 43-47.
- Sever Pavić, M., 2020.. Članovi Zagrebačkog knjižničarskog društva. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 39-40.

- Silić, T. & Soljačić, I., 2020.. Izrada mrežnog mjesta Zagrebačkog knjižničarskog društva. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 41-43.
- Stančin-Rošić, D., 2000.. Hrvatsko knjižničarsko društvo : rad od pedesetih do danas. U: D. Živković, A. Horvat & A. Malnar, ur. *Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. III. 1940. - 14. III. 2000. : spomenica*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, str. 21-27.
- Statut Zagrebačkog knjižničarskog društva, n.d. *Statut Zagrebačkog knjižničarskog društva*. [Mrežno]
Available at: <https://zkd.hr/wp-content/uploads/2022/07/Statut-ZKD-a-2022.pdf>
[Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].
- Stropnik, A., 2020.. ZKD Forum. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 17-21.
- Stropnik, A., 2021.. Zagrebačko knjižničarsko društvo u virtualnom svijetu. U: A. Barbarić & A. Stropnik, ur. *Futur drugi : zbornik radova i priloga Trećeg okruglog stola o ulozi stručnog knjižničarskog društva*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 35-43.
- Stropnik, A., 2024.. *Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na rad Zagrebačkog knjižničarskog društva* [Intervju] (22. svibanj 2024.).
- Stropnik, A. & Martinić, L., 2022. ZDK Forum . platforma za edukacija, osnaživanje i povezivanje knjižničara. *Bibilotekar : časopis za teoriju i praksu bibliotekarstva*, prosinac, Vol. 64(No. 2), str. 69-88.
- Šavor Novak, M. i dr., 2020.. Zagreb earthquake of 22 March 2020 – preliminary report on seismologic aspects and damage to buildings. *Građevinar*, 72(10), str. 843-867.
- Šimunović, M., 2020.. Radna grupa ZKD biciklisti - Cikloknjižničari Zagrebačkog knjižničarskog društva. *Novi uvez, glasilo Zagrebačkog knjižničarskog društva*, prosinac, God. XVII(34), str. 12-18.
- Šimunović, M., 2020A. Zagrebačko knjižničarsko društvo na društvenim mrežama. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 47-51.
- Udiljak Bugarinovski, Z., 2020.. Povijest Zagrebačkog knjižničarskog društva. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 9-17.

- Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2020.. *Izveštaj o radu uredništva društvenih mreža Zagrebačkoga knjižničarskog društva za 2020. godinu*, s.l.: Interni dokument.
- Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2021.. *Izveštaj o radu Uredništva društvenih mreža Zagrebačkoga knjižničarskog društva za 2021. godinu*, s.l.: Interni dokument.
- Uredništvo društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva, 2022.. *Izveštaj o radu Uredništva društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva za 2022. godinu*, s.l.: Interni dokument.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.B. *Program C4LCRO2020*. [Mrežno] Available at: <https://zkd.hr/c4lcro2020/program-2/> [Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.C. *Zapisnik 13. sjednice Upravnog odbora*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2020.. *Izveštaj o radu Zagrebačkog knjižničarskog društva za 2019. godinu*, s.l.: an.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.A. *Izveštaj rada Novih informacijskih stručnjaka za 2021. godinu*, s.l.: Interni dokument.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2021.. *Izveštaj o radu Zagrebačkog knjižničarskog društva za 2020. godinu*, s.l.: an.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.A. *Izveštaj rada Novih informacijskih stručnjaka za 2022. godinu*, s.l.: Interni dokument.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2022.. *Izveštaj o radu Zagrebačkog knjižničarskog društva za 2021. godinu*, s.l.: an.
- Zagrebačko knjižničarsko društvo, 2023.. *Izveštaj o radu Zagrebačkog knjižničarskog društva za 2022. godinu*, s.l.: an.
- ZKD knjižničarske avanTURE, A. *ZKD knjižničarske avanTURE - Nagrade*. [Mrežno] Available at: <https://avanture.zkd.hr/hr/nagrade/> [Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].
- ZKD knjižničarske avanTURE, B. *ZKD Knjižničarske avanTURE - O projektu*. [Mrežno] Available at: <https://avanture.zkd.hr/hr/o-projektu/> [Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].

- ZKD knjižničarske avanTURE, C. *ZKD knjižničarske avanTURE - Ture*. [Mrežno] Available at: <https://avanture.zkd.hr/hr/ture/> [Pokušaj pristupa 5. lipanj 2024.].
- Zlatar Radigović, K., 2020. ZKD biciklisti. U: I. Hebrang Grgić, ur. *Spomenica Zagrebačkog knjižničarskog društva : 45 godina*. Zagreb: Zagrebačko knjižničarsko društvo, str. 53-57.
- Živković, D., 2000.. Osnutak i prve godine rada: pogled u arhivu. U: D. Živković, A. Horvat & A. Malnar, ur. *Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. III. 1940. - 14. III. 2000. : spomenica*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, str. 9-17.
- Živković, D., 2010. Pogled u povijest Hrvatskog knjižničarskog društva na njegovu 70. obljetnicu. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 53(3/4), str. 161-165.
- Žmuk, B. & Jošić, H., 2020. Godina dana bolesti Covid-19 u Republici Hrvatskoj : pogled s kvantitativne perspektive. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, Godina 19(1), str. 223-241.